

A „Very Well“

kerékpárok csak elsőosztályú kerékpárokat gyártanak a legjobb anyagból. Eladás tényleges jótállás mellett. Raktár Budapest Blau Józsefnél, Rákóczi-utca 23. — Bécsben Baumann L.-nél VI./2. Millergasse 37. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 7650

Csak 4 1/2 forintért

EUG. SCHUSTER harmonikakészítő és hangszer-kereskedés. Graslitz. 7305. Szétküldés utánvétel. Kiszáradás megengedve. — Ismétlődő magas jutalmakat kapnak

KIRÁLYNŐ-ARCCZGRÉME,

legjobbnek ismert arcczépítő a világon.

Ezen arcczépítő a legrovidebb idő alatt eltávolítja az arcról minden bőrtisztítást, u. m. szappát, porot, zsírt, mélyrebe és az az bőrtisztító és bőrtisztító. Teljesen ártalmatlan. Egy üveg 70 kr., királynő-arczgrém 1 doboz 30 kr. — Királynő-arczgrém (fehér, rózsás és krém színben 1 doboz 70 krajczár). Szétküldés 7721. deák forrás: Temesváry József. Anyag-nyugvástára Zombor, Jókai-tér 2. Budapest Török József gyógyszerárban, Király-utca 12. sz.

LUSER L.-féle turista tapasz.

Biztosan és gyorsan ható szer, tyukszem szemölcs és talp, valamint a sarok bőrkeményedései, továbbá mindenféle bőrelváltozások, ellen. A hatásért jótállás vállaltatik.

Központi szétküldési raktár: SCHWENK L., gyógyszerész MEIDLING — BÉCS. Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellette végjegyzékkel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell. 7670 Gyógyszertárban vásárolandó.

Főraktár: Budapest, Kivály-utca 12. szám TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárban.

6 arany, 18 ezüst, 80000. 30 díszlettel és 400000 okmány.

A kigyó védjeggyel. Régi jó hírű diétikus és emetikus szer (bedörzsölésre) az emberi test izmait és inait erősíti. 1/1 palack ára 1 ft. Turista-fluid. Erdőmészes használva turisták, kerekpárosok és lovasok által nagyobb társak utáni erősítő és erőtörő. 1/2 palack ára 60 kr.

Csakis a fenti védjegyet a valódi. — Kapható minden gyógyszerárban. — Főraktár: Kreispotheke, Kornenburg (Bécs mellett). A név, az egy és csomagolás törvényesen védett. 7639

7712 KESSLER-féle MAGDA-HAJKENŐCS

dermatológiai-terapeutikus alapon nyugvó összetételű fogva az elismert legjobb szer korpa ellen, ugyisint hajkihullás ellen.

Magda-hajkenőcs több év óta kipróbálva, teljesen ártalmatlan, a hajnövekedést előmozdítja és mint kitűnő óvószer a gyakran előforduló hajbetegségek ellen, még gyermekkorban is használatra legjobban ajánlható. 1. tegely ára 3 korona. 7687 Főzetküldési raktár: KESSLER REZSŐ-nél gyógyszerész Gyertyános, (Torontól vármegye). Raktárak a következő gyógyszertárakban: Budapest: Török József, Király-utca 12. Dr. Budai Emil, Városház-tér 7., Raditz Róbert, József-körút 64. Pozsony: Csolner Vincze, Lőrinczkapu-út. Miskolc: Baurch Gyula, Székes-Fehérvár: Nagy Károly, Szeged: Barossy Károly, Debrecen: Mihálovits Jóné. Arad: Földes Kelemen, Temesvár: Theodor Albert, Versee: Kuchler Béla. Karánszabas: Müller F. Jakab. Nagy-Szeben: Molnár Örkösé. Brassó: Jekelius Nándor, Kelemen Ferenc, Szász-Régen: Wermescher Emil.

LOHSE világhírű különlegességei

a bőr ápolására.

EAU DE LYS DE LOHSE.

Hatvan év óta feltűnően talán mint legkiválóbb bőrvíz a tökéletesen illó és illó megartására, valamint a nyári szeplő, napcsúsz, pirosság, sárga foltok és az arcz minden tisztáltságának biztos eltávolítására fehérben és rózsaszínben szőkeknél, sárgában barnáknál. LOHSE liliumtej-szappan csodás illata, tisztasága és finomsága végett a legkiválóbb tolette-szappan, drága 60 kr., rózsaszín 1 ft. Gyártmányaim vásárlásánál méltosnak mindig ügyelni a csigra: GUSTAV LOHSE 45 Jägerstr. 46 Berlin, udvari illatszerész.

Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszerárban és jobb illatszer-üzleteiben. 7697

25. SZÁM. 1898.

BUDAPEST, JUNIUS 19.

45. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 ft. POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 ft. félévre — 4. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5. félévre — 2.50. Külföldi előfizetőknek a postailag megfizetendő viteldi is csatolandó.

TÓTH VILMOS.

1832—1898.

ÉPEN MÁSFÉL ÉVE, hogy Tóth Vilmost, a már nyugalmába vonult, de még mindig munkabíró politikust és államférfit Ő Felsége a főrendiház elnöki méltóságára kinevezte. Az a készség, melylyel e fontos állásra habozás nélkül vállalkozott, mindenben azt a reményt keltette, hogy fényes elnöki széken még hosszú idei tevékenységre lesz képes. A következők azonban nem sokára megint gátat adtak a föltevést. Egészsége mindinkább hanyatlani kezdett. Az egykor oly deli és erőteljes duzzadó férfi egyre gyakrabban érezte az utóbajait annak a szélütésnek, mely ezelőtt mintegy négy évvel érte; a legmondosabb ápolás mellett sem tudott többé felüldülni, s végre a jelen június hó 14-ikén Nyitra-Ivánkán bevégezte a szerencse ritka kedvezései közt folytatott életét, melyből közel ötven esztendő a hazai közélet szolgálatában töltött.

Tóth Vilmos személye és élete sokkal általánosabb ismeretű, hogysem ez alkalommal részletekben volna szükség pályafutását méltatnunk. Így élete történetéből csak a legfontosabb adatokat említhetünk, s azokat is csupán magyarázóul annak a veszteségnek, a melyet közéletünk az ő elhunytával szenvedett.

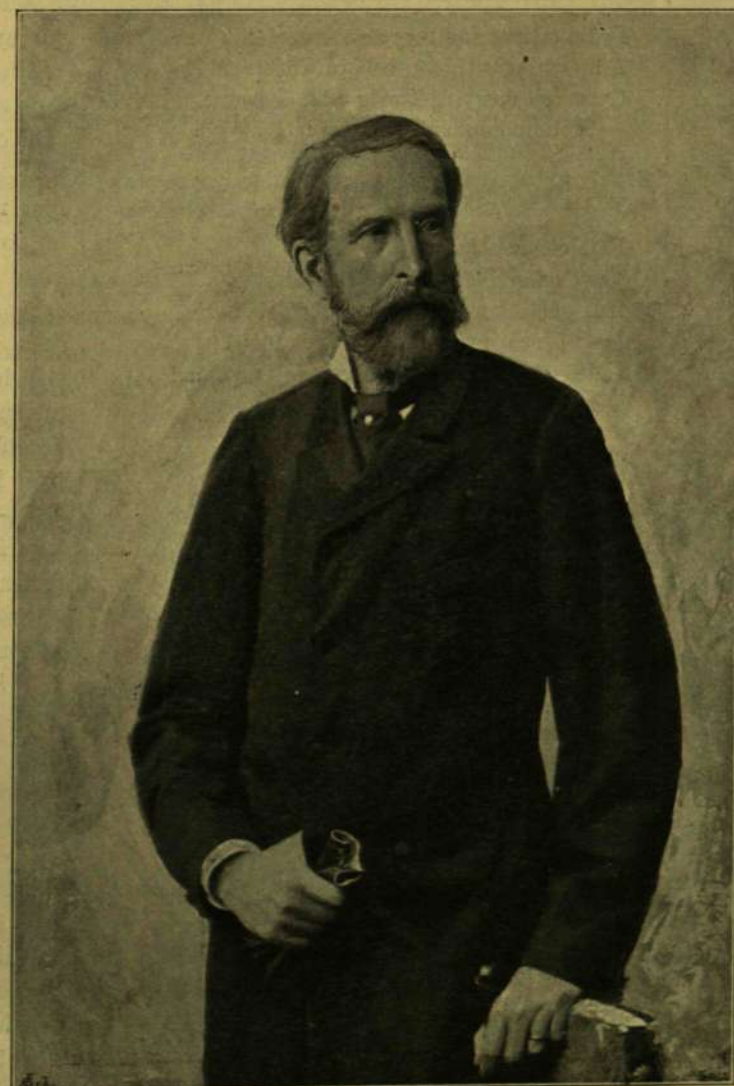
Tóth Vilmos 1832 május 28-án született a temesmegyei Szécsányban, hová előkelő régi nemes családja a felvidékről származott. Temesvárt, Nagy-Váradon, Pozsonyban és Pesten végzett tanulmányai után ügyvédi oklevelet nyert s aztán ivánci birtokán, Nyitra-megyében telepedett le, hol már 1848-ban tiszteletbeli megyei aljegyző lett. A kellemes megjelenésű, finom modorú és szép szónoki tehetséggel megáldott fiatal ügyvéd oly népszerűségre emelkedett a megyében, hogy a nyitrai választókerület az 1861-iki országgyűlésre őt küldte képviselőül.

Tóth Vilmos a fölrírti párthoz csatlakozván, csakhamar közelebbi összeköttetésbe jutott Deák Ferenczcel, ki aztán annyira megkedvelte, hogy állandóan bizalmasabb hívei közé sorolta. Így a haza bölcsének környezetében nőtt bele a politikai életbe, a mi nemcsak neki, hanem közéletbeli egész szereplésének is nagy szerencséje lett. Az 1867-iki koronázó országgyűlésre is őt küldte föl a nyitrai kerület, s ekkor gróf Andrássy Gyula is kiváló figyelmet kezdett iránta tanúsítani, mint a megyei élet alapos ismerője iránt; a belügyminiszteriumba miniszteri tanácsossá nevezték ki, mely állásáról Szlávy József után államtitkárrá lépett elő, aztán pedig 1871-ben maga lett belügyminisz-

terré. Már mint államtitkárnak nagy része volt a törvényhatóságokat, a községeket s a főváros törvényhatóságát rendező törvényekké létesítésében. Majd az 1848-iki választási törvény megújítása iránt terjesztett be törvényjavaslatot, mely először adott okot a magyar országgyűlésen arra, hogy az ellenzék az agyonbeszélés (obstrukció) fegyveréhez nyúljon. E javaslatából aztán, noha a Deák-párt helyeselte, nem is lett törvény. 1873-ban letette a miniszteri tárczát, de szívvel-lélekkel hűve maradt pártjának, melyben azontúl is osztatlan népszerűséget élvezett. 1879-ben a közös legfőbb számcsék elnökévé nevezte ki Ő Felsége; s ekkor megvált a parlamenti élettől, melyben mint képviselő

évek hosszú során át, 1861-ben s 1865-től 1879-ig folyvást élénk részt vett. Ekkor hivatala folytatására Bécsbe költözött, honnan csak a delegációk üléseire tért vissza koronként Budapestre. Bécsben érte a szélütés is, mely miatt 7 évi működés után számvevőszéki elnöki állásából nyugalmába vonult, míg Szlávy József lemondása után a főrendiház elnöki székét el nem foglalta.

Fokról-fokra való emelkedésével több kitüntetés érte, s egyebek közt a titkos tanácsosi méltóságot nyerte Ő Felségétől. De bármily fényes volt is pályafutása, soha egy pillanatra sem szédült meg annyira, hogy családi és társadalmi hagyományával csak legkisebb mértékben is szakított volna. Tiszta, nemes jellemét és szerénységét soha folt nem érte. Páratlanul szép családi életet élt. Mikor ez előtt néhány évvel özvegyen maradt, szeretete egész melegt gyermekeire és unokáira árasztotta, kik őt viszont az imádásig szerették. Utolsó betegségében leányai, Zsuzsánna és Erzsébet — amaz Thuróczy Vilmos nyitrai megyei főispán, emez dr. Thuróczy Károly nyitrai megyei tisztifőorvos neje — ápolták. A baj azonban gyógyíthatatlan volt. Nem régebben újabb szélütés érte, mely annyira megbénította, hogy azon túl már

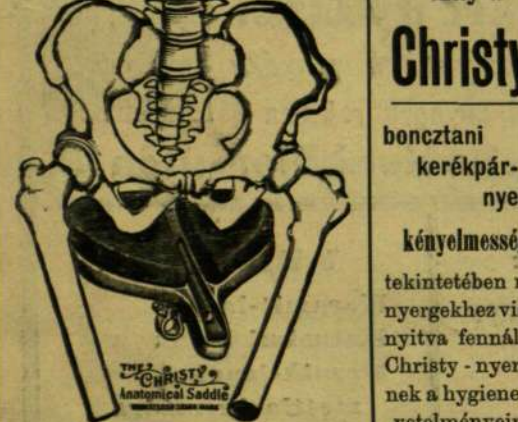
TÓTH VILMOS.

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstrasse 120. (saját házában). Az arany éremmel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, es. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya, és gyári társulatok, építési vállalatok, ét-tomesterek, ugyisint gyári és ingatlan tulajdonosok szállítói. E homlokzat-festékek, melyek mézben feloldhatók, száraz állapotban porakban és 40 különböző mintában külön-külön 16 krtól felfelé szállíthatók, és a mi a festék szírtisztaságát illeti, azonos az olajfestékekkel. — Mintakártya, ugyisint használati utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldeték. 7645

A különbség,

Christy,

bonczatani kerékpár-nyereg

kényelmessége tekintetében más nyergekhez viszonyítva fennáll, a Christy-nyeregnek a hygiene követelményeinek megfelelő

helyes szerkezetűl van feltételezve.

Az orvosok a Christy-nyeret ajánlják.

Minden kerékpárra ráilleszthető.

Minden finomabb kerékpár kereskedésben kapható.

Tessék a Christy névre ügyelni.

Broshúrtok ingyen küld: Christy Saddle Co., Hamburg. Pickhuben 5. 7682

Cacao van Houten

Jóságának és tisztaságának köszöni világhírét és rendkívüli kelendőségét. 7673

BEM és PETŐFI

Nagy körkép a szabadságharczról

Festette: Vágó, Styka, Spányi. 7680

Látható reggel 9 órától. Este villamos fényű.

Aréna-út 70. Városliget. — Belépődíj 50 kr.

Üdvös tanács.

Köbögésnél, rekedésnél, a torok és légzési szervek működési zavaránál Egger biztos hatású

MELLPASZTILLAI veendők. (1. doboz 50 kr. és 1 ft. Próbadoz 25 kr.) A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásnak bizonyultak. 7630

Egger Szóda-Pasztillái. (1. doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszerárban. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon: Nádor-gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17. sz.

Torony-óra-gyár

Mayer Károly L. utóda Müller János Budapest VII. Kazinczy-utca 3. sz. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve 7615

A nő szépség

emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszta és szírmintás készítmény a 7602

Margit Crème.

Rövid idő alatt szűntet szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtörést (mitesszer) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is ide bájós arczsínit kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint.

Margit hölgy 60 kr., 3 színben. Margit szappan 35 kr. Margit fogpép (Zalmasta) 50 kr.

Készítő FÖLDES gyógyszerár, Aradon Deák Ferencz-utca 11. sz. Főraktár: Török József gyógyszerár, Budapest Király-utca 12.

Az Országos Képtárban levő festmény után.

II. RÁKÓCZI FERENCZ NEJE, AMÁLIA HESSEN-RHEINFELSI HERCEGNŐ.

járni sem volt képes; csak egy kerek székben tologatták egyik szobából a másikba, vagy koronként ki a szabad levegőre. Ily állapotban a halál valódi megváltás volt rá nézve.

Elhunytával ismét csökkent azok száma, a kik kiválóan tevékeny részt vettek újabb alkotmányos életünk megalkotásában és megszilárdításában.

DACSO GÁSPÁR HARAGJA.

Huzzák a faluban a déli harangot,
Kóbor szellő elkap egy-egy kósa hangot
S viszi a Tiszára, le egész a révhez,
Ottan is hadd tudják, a mikoron dél lesz!
Öreg Dacsó Gáspár csak mégse hallgatja:
Árnyékról is tudja, nem szorúl haragra!

Kikötte a kompot, főzi az ebédet.
Maga főz. Megszokta: régen özevgygyé lett!
De azért valahogy kicsordul a könnye
S akárhogy titkolná, a mért olyan gyöngö,
Észreveszik mégis a révész legények!
«Nyers a fa!» — szabódik, — az árt a szemének...

Teszik azok mindjárt, mintha el is hinnék:
«Erre száll a füstje, álljon kelmed innét!» ...
Ő pedig tagadná a kihullott cséppet
S — mert új jön helyébe — bosszúságot tettet:
«Jó tanács dolgában nem szorulok rátok,
A hol nekem tetszik, már csak oda állok!»

Összenéznek előbb, aztán az öregre.
«Már megint rá gondolt arra a gyerekre!»
Tudva a szokását, — elég gyakran ráér! —
Indulnak — azt mondják — egy kis száraz ágér! ...
De nem a dologért: csak tanútlan hagyják
Öreg Dacsó Gáspárt s nehéz indulatját ...

Ő is azt akarja s alig-alig várja,
Nehéz fájalmával, hogy lenne magára.
Ne lássa azt senki, ne tudja azt senki,

Mit kell a szívének teherként viselni!
A mit a jó isten bánatot rakott rá,
Majd csak elhordozza! ... Elég erős hozzá! ...

Pedig talán-talán meg sem érdemelte,
A mért ilyen nagyon beborult felette?! ...
Gyászos özevgygyé még csak elviselné,
— Maholnap odajut felesége mellé! —
Hej! csak az a másik bánata ne lenne,
Lehajta gyökerét fájó elevenbe!

Fájó elevenbe, szíve közelébe,
Vagy talán épen a kellő közepébe? —
Hogy élő halottját sirassa örökké ...
Mert ő neki meghalt, nem a fia többé!
Kettő közt választott, nem kellett az apja! ...
Ő meg nem ismeri, ő meg megtagadja! ...

Nem ismeri? — csak a sértett büszkesége;
Megtagadja? — ajka, de a szíve mégse;
Nem fogadja vissza soha sem a házba?
De a jöttét várja, egyre azt vigyázza
S ha egy szóval kéri, — ma visszafogadja ...
Csakhogy az is büszke, mint az édes apja!

«Dacsó vér!» gondolja az öreg kevélyen
S a fiatalága forog az eszében,
A mikor olyan volt, mint a fia mostan ...
Sok régi emléken a szíve megdobban
S mintha a harag is messzeszállna tőle ...
Bizony, csak nem volt jobb a fiánál ő se!

Ő se házasodott apja parancsára!
Hát akkor a fia mért lenne jobb nála? ...
Osz! az asszonyban se lenne hiba semmi,
Messze földön kéne hasonlót keresni,
Akkor se akadna olyan feleségre! ...
Ha is, de ő neki nem a menyé mégse!

Hogyha angyal lenne, akkor se szeretné!
— De hát az az asszony ő neki vétett-e? ...
Vétkezett az apja eleget helyette!

Egy élet kevés rá, hogy mind elfeledje,
Száz élet is kevés, hogy meg is bocsássa!
Nem kell a lánya se! ... Hát az unokája?

Két esztendő elmúlt, és még nem is látta!
Kire ütött vajjon? ... Apjára? ... Anyjára? ...
Akármelyikre is, Dacsó vér lesz benne;
Akár így, akár úgy, neki kedves lenne,
Hiszen olyan lehet, mint az édes apja,
Mikor kis korában térdein ringatta! ...

Ha az ide jönne? ... Dehogy is jön! ... Hátha? ...
Még az apjának is mindent megbocsátna! ...
Ha az ide jönne, ha az szólna hozzá,
Azt se neheztelné, ha az anyja hozná!
Hisz, — ha nem röstelné, hogy a fiát kérje, —
Bizony, bizony talán maga menne érte?!

Mig odagondol a gügyögő gyerekre,
Visszalopódzik a Dacsó Gáspár kedve,
Kipirkadó kedvnek a helyét átadja
Szívéről lefoszló nehéz indulatja
S mire a legények megint visszajönnek,
A nyoma is szikkadt orcáján a könnynek.

Látva, hogy kiderült megint az öregre,
Mosolyog magában a Nagygergő Ferke
S úgy adja föl a szót, mintha enmagának
— Nem is az öregnek — beszélne csupán csak,
De a szeme ott jár Dacsó Gáspárt lesve:
«Rám esik a sorja, — hazamék ma este!»

Hallja Dacsó Gáspár, de csak neszet sem vet,
Teszi, elereszti a szót füle mellett ...
Tudja, hogy hátra van még a csattanója! ...
«A Gazsi gyerekekhez egy szava se vóna?
Betérek hozzájuk. Mit is mondjak nekik,
Ha a gazduramnak izenetét kéri?» ...

Öreg Dacsó Gáspár odavágja fennen:
«Nincs kinek izennem! ... Nincsen mit izennem! ...»
De azért a Ferkét elszóltja félre,
Egy ötös bankótát csúsztat a kezére
S a fülébe súgja — hogy ne hallják — halkan:
«Vidd nekik, — de azért ne mondd, hogy én adtam!»
Szász István.

A RÁKÓCZIAK PÁRISBAN.

A Rákóczi-kor történetírói nagy becsű anyagot nyertek történeti kutatásaikhoz a stuttgarti «Litterarischer Verein» azon kiadványaiban, melyek a pfälzi születésű *Erzsébet Sarolta*, később orléansi hercegnő és XIV. Lajos sógorja több kötetre menő levelezéseit tartalmazzák. Igen nagy kár, hogy azokat a leveleket, melyeket bujdós Rákóczi maga intézett a hercegnőhöz, kivel neje révén atyafiságban is volt, a hercegnő, mint egyáltalában a hozzá intézett összes leveleket, megsemmisítette. Rákóczinak Grosboisban való tartózkodásáról részletesen megemlékezik Saint-Simon is emlékiratai XIX. kötetének 182. lapján, azonkívül életrajzát megírta Leneble 1737-ben Párisban, és Eichorn 1854-ben Lipcsében. Ezekkel azonban, mint legalább részben ismert forrásokkal, nem szándékszunk most foglalkozni; itt csupán a pfälzi hercegnő leveleiben foglalt adatokra szorítkozunk.

Rákóczi Ferenc 1713-ban jelent meg először Párisban és Versaillesben az udvarnál *Sárosi gróf* név alatt. Sem a királyi hercegeknek, sem a királyi hercegnőknél nem tett hivatalos látogatást, csak az orléansi hercegnővel érintkezett. «Derék, jó úr, — írja róla a hercegnő leveleiben, — mindig jó kedélyű; sok esze van, sokat olvasott, mindenhez ért, Látni kívánta érem- és régiséggyűjteményemet s én megmutattam neki.» Idézi a hercegnő a fejedelemtől egy érdekes szavajárását is, mely következő volt: «akkor látom meg, mikor a pápa lutheránus lesz». Olyankor szokta ezt a kifejezést használni, mikor valamilyen nagyon kételkedett.

A GARANOSI TÓ PILIS-OSABA ÉS TINNYE HATÁRÁBAN.

Életmódjáról különben keveset jegyzett föl az orléansi hercegnő. Mulatott, szórakozott, vadászott, mint azon idők legkiválóbb gavalérjai szoktak. Egy vadászat alkalmával történt, hogy élete komoly veszedelmében forgott. Fejjel esett le lováról s ájúlva maradt a földön. Tojás nagyságú daganat támadt a fején, melyet azonban orvos, egy nürnbergi német, pióczával és kenőccsel három nap alatt tökéletesen lelohasztott.

Öt év múlva a fejedelem újra megfordult Párisban. Ekkor már 44 éves volt s ez időből külsejére nézve ekkép írja le az orléansi hercegnő: «Rákóczi magas, jól megtermett alak, jóságos vonásokkal; nem szép, habár csúnyának sem lehet mondani». Még mindig jókedvű volt, szívesen csevegett és nevetgált; de már az orléansi hercegnőnek feltűnt az, hogy annyi bújagondja mellett hogyan lehet oly vig; s meg is volt győződve róla, hogy bensőleg nagyon szenved; legalább erre magyarázta azt, hogy utolsó ötlété alatt nagy változáson ment át; vézna, sovány lett s igen ájtatos, a ki Páristól 5—6 mérföldre Grosboisban együtt lakott a kamalduli barátokkal, holott ezeknek rendje majd oly szigorú, mint a karthauziaké. Ugy élt, mint ők; éjfélt után velők együtt kelt föl imádkozni, s gyakran böjtölt, mint ők.

Érdekes, hogy a hercegnő tudni véli azt is, hogy Rákóczit titkos vágy epeztette a rendkívül szép fiatal Conti hercegnőért, ki azonban hidegen viselkedett iránta s nem látszott viszonozni a száműzött magyar fejedelem érzelmeit. Annyi bizonyos, hogy ekkor már a viszony Rákóczi és neje, a szépségéről egykor híres hessen-rheinfelsi hercegnő között, nagyon meg volt lazulva.

Nejének családja Rákóczit mindenfelől kompromittálta különöz viselkedésével, s jellemző, hogy maga az orléansi hercegnő, a pfälzi Erzsébet Sarolta, bár a hessen-rheinfelsieknek közel rokonuk volt, míg Rákóczival a legbarátságosabb viszonyt ápolta, úgy, hogy ez Törökországból is többször irt hozzá terjedelmes leveleket: addig a felesége rokonságot ki nem állhatta, excentrikus, feltűnő modorukat nem egyszer szemökre lobbantotta.

Igy járt el a finom tapintatúért s emelkedett felfogású iránynak elismert hercegnő Rákóczi apósával, Károly örgróffal szemben is, a ki hozzá nem illő módon barátkozott saját kocsisával s elég meggondolatlan volt még a legmagasabb társaságokban is ezzel az emberrel hozakodni elő, a kit annyira kegyelt, hogy nemcsak saját szobájában hálatta, hanem legifjabb fiát, egy elkényeztetett vadóc fiókát is általa neveltette, igaz, oly eredménytel, hogy, mint a hercegnő megjegyzi, a

tökéletesen elosavart fejű gyerek rá se tudott nézni senkire; fejét a szőnyegbe rejtette, ha valaki szólt hozzá, s úgy rúgott, mint egy kis csikó. Az idősebb hessen-rheinfelsi herceg sem esett messze a fájától. Rosz társaságokba keveredett s olyan nehéz felfogású volt, hogy három szót sem tudott egymás után kimondani.

Mindez bántotta a német eredetű sokat tartó orléansi hercegnőt, a kinek e miatt nem egyszer voltak komoly jelenetei a hóboros hessen-rheinfelsi gróffal, mikor az Párisban járt. Egy ily alkalommal az örgróf keserűen jegyezte meg a hercegnőnek, hogy úgy látszik, szégyenli magát rokonaiért s jobb szeretné, ha nem látná őket. A hercegnő bosszúsán felelte, hogy ha így beszél, akkor van is oka rá, hogy szégyelje magát értök. Aztán haraggal váltak el.

Ilyenek voltak Rákóczi apósa és sógorai. Az orléansi hercegnő irántuk való ellenszenvét átvitte Rákóczinéra is, habár ez kevésbé érdekelte azt meg, vagy legalább is elnézésre tartott volna számot a puritán erkölcsű hercegnő előtt, tekintve szerencsétlenségét és a sorscsapásokat, melyeket tűrni volt kénytelen.

Mert ugyanis tudnunk kell, hogy a Rákócziak vagyoni viszonyai az időben már nagyon romlásnak indultak. Párisi ügyvivőjük, bizonyos Brener abbé, a Rákócziaknak mintegy tízezer tallérnyi rá bízott vagyonát hűtlenül elkelve, saját torkát elmesztette, mely esemény Rákóczinának is Párisba menetelét tette szükségessé, hogy vagyonának roncsaiból, ha csak lehet, valamit még megmentesen.

Rákócziné megérkezésének híre különös viselkedést keltett az orléansi hercegnőben, kinek a fejedelemtől felkérésére rokona, Bethune marquisné jelentette be, s egyúttal tájékozo-

dást kért, hogy mikor láthatná. A hercegnő, mint tapasztalt diplomata, jól sejtette, hogy a közel rokonság révén bele akarnak vonni őt is a Rákócziak ügyébe s ettől előre félt, különösen, mert ismerte helyzetét az udvarnál s józan tapintatával kiérezte, hogy a német hercegnőkkel már is torkig vannak a francia udvarnál s nem szívesen látnak többet belőlük.

De egyéb okai is voltak a hercegnőnek, hogy ne örüljön a látogatásnak. Mint őszintén bevallja, restelkedett miatta, mert az udvarnál mindenki tudott a hessen-rheinfelsi hercegnő viselt dolgairól, melyeket a pletyka természetesen még túlozott. Maga az orléansi hercegnő majd halálra nevette a fiát, midőn csipős cselásokkal intette, hogy egyedül ne maradjon a fejedelemtől, mert — úgy mond — szerelmi ostromnak teheti ki magát, mint annak idején az orosz csár.

Rákóczinén különben még mindig láthatók voltak az egykori szépség nyomai, dacára 42 éves korának s annak, hogy már nagyon el volt hizva; kövérebb volt a szintén kövér orléansi hercegnőnél is, úgy, hogy ezt mindenki a kezdődő vízkórság tünetének tartotta.

Azonban megelőző rosz híre mellett is maga az orléansi hercegnő kénytelen volt elismerni az első találkozás után, hogy a fejedelemtől igen illedelmes és udvarias volt, a mit a hercegnő azzal viszonozott, hogy más napra magához hívta ebédre.

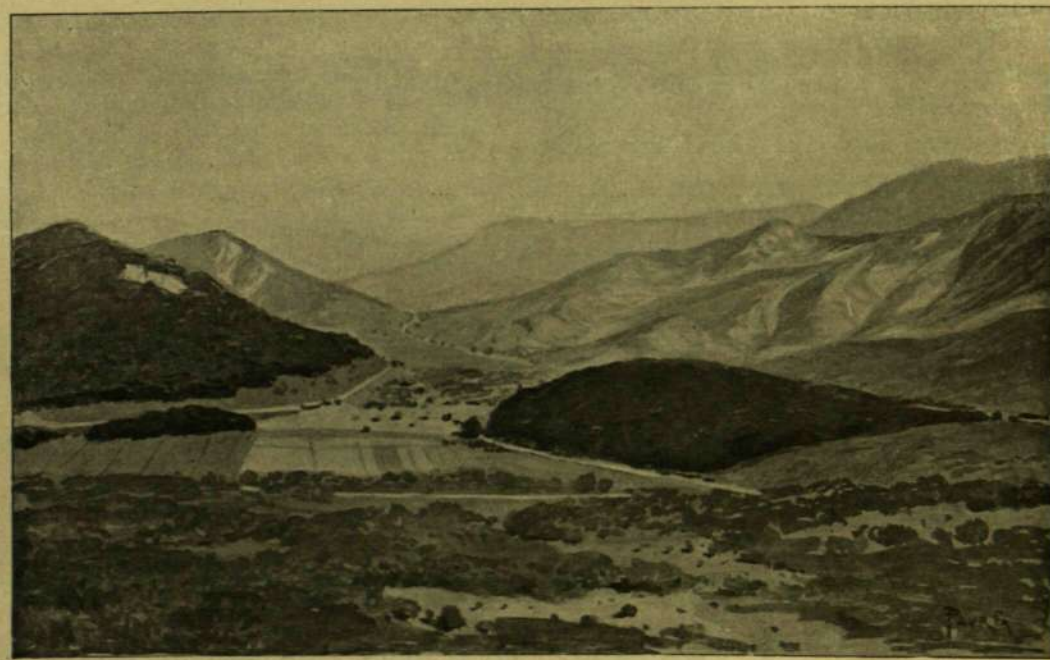
Úgyde Rákócziné nem mehetett el ez alkalommal az ebédre. Hirtelen rozúl lett, erős hidegrázás vett erőt rajta, s utána olyan forróság, hogy azt hitte, közel van halálához. Maga helyett gyóntatóját küldte, egy alig 33 éves embert, ki azonban 22 évesnek sem látszott.

Könnyű elképzelni, hogy ez a kíséret épen nem volt alkalmas arra, hogy a pletykákra amúgy is hajló udvari körökben fokozza a fejedelemtől iránti bizalmat. Még növelte a megbotránkozást a fejedelemtől másik kísérete, Schlieben gróf, egy erős, széles vállú ember, a ki mindig körüle forgolódott.

Bármint legyen is, úgy látszik, Rákócziné tárgyalásai az orléansi hercegnővel nem vezettek a kívánt eredményre. Erre mutat a hercegnőnek 1721 november 27-én félttestvérehez írt következő, meglehetősen szűkszavú levele:

«Rákóczi fejedelemtől újra felgyógyult. Engedelmet kért tegnap tőlem Párisban, hogy még egyszer nálam ebédelhesen. Ha nem eszik többet, mint a mult alkalommal, attól ugyan nem terhel meg a gyóntatót, mert semmit sem evett ... Bele akartak vonni ügyeikbe; én azonban kimentettem magam, hogy mit sem értek bankügyekhez, hogy sohse elegendtem ilyesmibe, s erősen föltettem magamban, hogy soha sem is fogok ily dolgokba keveredni, tehát mit sem tehetek érte.»

Mi volt a két előkelő hölgy értekezésének tulajdonképeni tárgya, nincsenek rá adataink, de majdnem bizonyos, hogy az csak a már említett sikkasztási ügy folytán a Rákócziaknak

A PILIS-OSABAI TÁBORHELY.

megrendült anyagi helyzetük rendezésére vonatkozhatott. Rákóczi akkor már Törökországban volt s a hercegnő figyelemmel kísérte onnan írt és a hollandi újságokban megjelent cikkeiket. Egyébiránt még a hercegnő is reménykedett abban, hogy a törökök — mint írja — nem kötnék Rákóczi nélkül békét s őt előbb-utóbb visszasegítik trónjára.

A fejedelelnő ellenben minden számításában csalódván s minden támaszától megfosztatván, végre is kénytelen volt Cherche-Midi kolostorba vonulni, alig néhány héttel az orleansi hercegnővel való utolsó találkozása után.

Gyors és megrendítő volt a vég, mely a zaklatott asszony életét kevéssel utóbb befejezte. Alig volt hat hétig a világról való lemondás szomorú tanyájának lakója, midőn egy nap, 1722 februárjában fogfájás lepte meg s kihú-

ték eddig a lelki élet rejtelseinek kutatói. Bő anyagot és elmélkedni valót találhatnak benne azok, kik a kettős látás talánya, az előérzet kifürkészhetlen titkai iránt érdeklődnek s rajongva hajszoják a megmagyarázhatatlant.

A fejedelelnő már napokkal előbb jól tudta, hogy halála közel van s ennek magyarázatául a következőket beszélte el ő maga többeknek:

Mikor még Varsóban volt, egy éjjel azt álmodta, hogy egy idegen ember lépett a szobájába, a kit addig soha sem látott. Serleget nyújtott feléje, itallal kínálva meg. A fejedelelnő eleinte szabadkozott, de a titokzatos idegen parancsoló hangon szólt rá:

„Igyál, mert ez lesz az utolsó ital életedben.”

E szavakra aztán föltett s körülnézett, de senkit sem látott. Rosz álomnak tartotta az egészet s nem is akart rá gondolni többet. De, különös, hiába igyekezett kivenni fejből, nem

„Innen, tudom, nem megyek ki többé élve, mert ez ugyanaz a szoba, melyet Lengyelországban láttam álomban s a hol az utolsó italt fölhajtottam.”

És az álom csakugyan teljesült. Rákóczi felesége, az egykor oly szép hesseni hercegnő elhagyatva hűnta be szemeit a kietlen idegen földön. Egyetlen nővére, Hadanat hercegnő sem volt jelen a temetésén.

Fiai sorsa felett a történetírás és a legenda szötte össze fátylát. Mint a bujkáló ér, idegenben apadtak el. Életük, viszontagságaik körül homály borong, s szinte fáj belevilágítani ebbe a homályba, hogy lássuk egy dicső név örökét lassan morzsolódní szét s ideális fényét megtörni a mindennapiság porában.

Pedig ez volt végzete az idősebbik fiúnak, ki Jókai jellemzése szerint gyermekkorában jól la-

A KLOTILD-VILLATELEP HELYE PILIS-CSABÁN.

zatta fájós fogát, hogy másikat tétessen helyébe. Orvosa azonban ügyetlenül végezte a dolgot, mert a foghúsát úgy megsértette, hogy huszonnégy óra alatt rettenetes nagy daganat támadt rajta.

Háromszor vágta Rákóczinén eret, kétszer a karján, egyszer a lábán. Az utolsó érvágás után már egészen jobban érezte magát, de egy pillanat múlva felkiáltott: „roszúl vagyok!” — s azonnal kiadta lelkét. A daganat — úgy mondták — felhúzódt a nyakára s egyszerre megölte.

Kolostorában temették el. Haláláról az orleansi hercegnő értesítette a távol levő Rákóczi fejedelmet s maga is tizenkét napi gyászt viselt érte. Egyetlen kívánságát azonban, hogy hű cselédjét, Breitten-Landenberg kisasszonyt, kit a hamburgi hercegnőtől kért magával az útra, magához vegye, nem teljesíthette az orleansi hercegnő, mert már akkor egész háztartását felszatlata volt.

És most egy rendkívüli körülményről kell megemlékeznünk, melynek kulcsát hiába keres-

sikerült s újra és újra fölmerült emlékezetében a titokzatos ember, a mint neki serlegét nyújtja.

Midőn Párisba megérkezett, roszúl lett, s a vendéglőbe, melyben szállva volt, a királynak Helvetius nevű hollandi születésű orvosát hívták hozzá. Az orvos belépett. A fejedelelnő, midőn rá pillantott, hangos sikoltásban tört ki, s egészen elrémülve tekintett szerteszét a szobában.

A szolgálatában levő Schlieben gróf aggódva futott be hozzá s baja felől kérdezősködött, mire a fejedelelnő elsápadva, minden tagjában remegve vallotta be, hogy Helvetiusban ugyanazt az embert ismerte fel, a kit Varsóban álmában látott.

Igyekeztek megnyugtanni Rákóczinét, a mi végre sikerült is, és ő maga nevetve mondta környezetének:

„Még sem halok meg ebben a betegségben, mert ez a szoba nem ugyanaz, a melyről Varsóban álmodtam.”

Mikor azonban a cherche-midini kolostorba vonult, a lakást a nélkül bérelték ki számára, hogy előbb látna volna. Mikor aztán beleköltözött s meglátta falait, összerézzen s teljes lemondással jegyezte meg a jelenlevőknek:

kott már az élet minden gyönyöreivel. Mellbajossá lett a korhely életmódtól, s ez lelkét is eltemptá. V. S.

NEHÁNY SZÓ PILIS-CSABA MÚLTJÁRÓL.

Most, hogy József főherceg a budapest-esztergomi vasút mentén, Budapesttől mintegy öt negyedóra távolságra fekvő pilis-csabai uradalmanak legszebb erdős és hegyes pontján 200 holdnyi területet a fővárosi közönség számára nyaraló helyül villa-telepnek parcellázott, s így a nagy közönség érdeklődése is fel van kelve e vidék iránt,* talán nem lesz érdektelen, ha Pilis-Csaba és vidéke múltjáról, mint e község szomszéd birtokosa, a ki hosszú évtizedek óta gyűjtöm e vidék régészeti leleteit, a nép hagyományait és mondáit, egyet-mást elmondok.

Pilis-Csaba múltja eddigi kutatásaim szerint, ha nem nyúlik is vissza az ősi időkbe, — mert

* A Klotild-telep név alatt alakuló pilis-csabai új telep egyes telkeinek eladásával dr. Galovits Zoltán, budapesti ügyvéd van megbízva; részletesebb értesítést nála lehet nyerni (Budapest, VI., Király-utca 19. sz.)

tudtommal még eddigelé nem fordultak elő határában se kő-, se bronz régiségek, — de biztosan felvihető egészen a római korig.

E falu határán vonult el a „Nagy Kopasz-hegy” alján az Aquincumból Bregetiába vezető híres római hadi út, melynek nyomait hosszú évek során hiába kutatták régészeink, míg azt végre én dr. Fröhlich Róbert barátommal szerencsés voltam kipuhatolni. Ez utat régibb okirataink Traján útjának nevezték, a nép pedig, mint egy a XVIII. századból fennmaradt irat fentartotta, „Régi kópott út” neve alatt ismerte. Innét került gyűjteményembe egy egészen jól fennmaradt római mérőföldmutató, s hogy azon időben már lakott volt, bizonyítja az ott lelt római sírkövek és egyéb régiségek, melyekből egy-két domorműves alakkal díszített sírkő s egy unikum számba vehető kis-ázsiai emlékelem szintén megvan gyűjteményemben; az újabb időben is több érdekes római régiség került elő az úgynevezett „Rác-völgy”-ben (Raitzen-thal), melyekről úgy tudom, hogy azok a birtokos főherceg ajándékából a Nemzeti Múzeumba kerültek.

Úgy látszik, hogy a hun időkben is neveze-

vallásának és történetének egyik leghivatottabb kutatója, néhai Ipolyi Arnold, az ő „Magyar mithológiá”-jában említi, hogy t. i. a 40-es években Pilis-Csabán átutaztában egy pásztorfiútól hallotta, miszerint ott ősz felé, mindenkor az év bizonyos napjainak éjjelén, a csabai erdőnek a tinnyei határ felé húzódó részében az ottani nép még ma is roppant csatazajt, fegyvercsattogást és halálhörgést vél hallani,

valószínűleg az ottani csatákban elesett és oda temetett hősök után ma is „Óriás temető”-nek nevezi, és csakugyan azon tájon, erdőirtás, gyöptörés alkalmával azon kori ódon szekereket, csákányokat, minőket gróf Zichy Jenő hozott a Kaukázusból és hosszú késeket, minőket a csudok és skytha utódok fenn éjszakon, valamint a Kaukázus lakói mai nap is hordanak, sokat találtak még ezelőtt pár évtizeddel s magamnak is van belőlük vagy 8—10 példány.

Nagy királyunk, Hollos Mátás idejében Pilis-Csaba Tinnye községével, együtt annak egyik vitéz kapitányáé, Magyar Balázsé volt, kinek egyik leánya, Benigna, Kinizsi Pál nevéé lett; de ezen kívül volt egy Aranka nevű leánya is, a ki midőn apja Tinnyét és Pilis-Csabát végrendeletileg a margitszigeti Klariszsa apácáknak hagyományozta, e miatt pörrel támadta meg az apácákat; de úgy látszik, csak Tinnyét sikerült vissza perelnie, mert Pilis-Csaba egész József császár idejéig megmaradt a szerzet tulajdonában. Később Ferencz király idejében, az egész uradalom József főherceg, Magyarország felejtettlen nádora tulajdo-

A CZIRKVENICZAI LÁSZLÓ-GYERMEKMEHEDÉKHELY FÖLAVATÁSA.

A LÁSZLÓ-GYERMEKMEHEDÉKHELY CZIRKVENICZÁN.

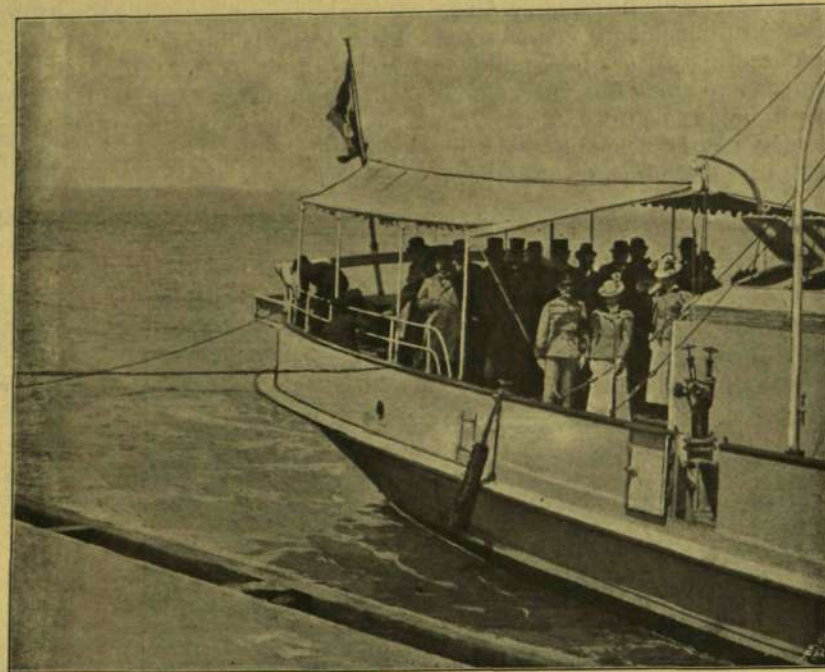
tes szerepe volt Pilis-Csabának, sőt talán maga a községelnevezése is onnan ered. Hazai krónikáink szerint ugyanis az Aquincumtól (Sicambriától) éjszakra és délre terülő, erdő borította, nagy kiterjedésű, hegyes-völgyes vidéken, Buda, Esztergom és Székes-Fejérvár között történtek azon hetekig tartó öldöklő csaták és ütközetek, melyekben Attila halála után a hun birodalom sorsa eldőlt.

Talán e dülő csaták emlékét tartotta fenn azon néphagyomány, melyet nemzetünk ősi

annyrá, hogy ilyenkor még a házából sem mert — legalább ezelőtt 40—50 évvel — kilépni. E népmonda fenlétéről még a hatvanas években magam is meggyőződtem. E hagyományt Ipolyi az ott vívott hun harcok emlékének tartja s összeköttetésbe hozza Csaba királyfi nevét Csaba község nevének eredetével. A szomszédos Tinnye község eredeti magyar lakosságánál ugyan feledékenységbe ment már ez a monda, de az ottani hegyes vidéken, a völgy tulsó felén levő erdő borította lankás hegyoldalt,

nába ment át, kiről fiára, József főhercegre szállott.

Nem mulaszthatom meg el, hogy a Pilis-Csaba szomszédságában levő, magas hegyektől környezett regényes fekvésű Garancsi tőről ne elevenítsék fel egy szép népmondát, melyet ezelőtt 50 évvel hallottam egy legalább nyolcezer éves asszonytól. Van ugyanis Tinnyén, a falutól nem messze, a Pilis-Csaba felé vezető út mentén, jobb felől a rétszélben, egy kisebb terjedelmű, részben magában álló hegy, melyen

JÓZSEF FŐHERCEG ÉS CSALÁDJÁ MEGÉRKEZÉSE CZIRKVENICZÁRA.

holmi kőrszancolatok nyomai ma is láthatók; ezen hegyet a tinnye nép «Kis vár» név alatt ismeri. A monda szerint a régi időkben itt egy kastélyszerű erősség állott, melynek tulajdonosa egy Hajmási Csepke nevű nemes úr volt, a ki családjával a török időkben is itt lakott. Ezen úrnak volt egy szép hajadon leánya, a kit midőn a közeli zsámbéki várkastély török parancsnokának a fia egyszer vadászat közben meglátott, halálisan beleszeretett, s addig kerülgette a szép leányt, míg ez is szerelmessé nem lett a daliás legénybe. Ezek aztán, hogy a szülők észre ne vegyék, a várkastélyt környező erdő szomszárta magas hegyektől körül vett völgyben, hol egy ivókút állott, az e mellett levő szomorú fűzek alján találkoztak rendszeren, míg azután egy ily találkozás alkalmával, midőn már a jó Isten nem nézhette tovább, hogy egy magyar keresztény leány önként egy hitetlen pogány karjaiba vesse magát, egyszerre megnyílt alattok a föld s elnyelte mindkettőjüket, a kút vize pedig elöntötte az egész völgyet, melyből keletkezett azután a mai napig meglevő Garancsi tó, a mely nevét is a török ifjútól vette. A kút helyén pedig mind e mai napig van a tó vizében egy örvény, mely a keletkezése óta lefolyt századok alatt nem egy kenderázató hajadont vagy fürdőző gyereket sodort már el.

Vásárhelyi Géza.

A LÁSZLÓ-GYERMEKMEHÉLY CZIRKVENICZÁN.

A Quarnero legszebb pontján, hol a Kapella-hegység szirtfalától védett Vinodol-völgye a Dubracina patakkal rést nyit magának a tengerhez, még 1395-ben hatalmas klastromot alapított a tengerbe ereszkedő sziklafokon e vidék akkori ura, Frangepán Márton, s azt a magyar eredetű Pálos szerzetesekre bízta, kik századokon át innen terjesztették a vallásosságot és művelődést az egész vidéken.

Korunkban József főherceg tulajdona lett a tisztes régi épület, melyet fenséges neje, Klotild főhercegnő beteg gyermekek üdülő helyévé rendezett be, s társadalmi téren is buzgólkodott, hogy legyen a szegény, gyengélkedő kicsinyeknek olyan menedékhely, hol egészségüket újra visszanyerhetik.

Erre a célra alig lehetett volna ennél alkalmasabb helyet találni. A tengerrel éltető, üdítő levegő terjed el; a környező sziklás hegyek elhárítják az éjszakai szeleket, a déli fekvés pedig már magában véve is nagyon enyhévé teszi az éghajlatot; itt az olaj-, babérfa és más délszaki növények már szabadban tenyésznek.

Az egész környék mintegy arra van teremtvé, hogy üdülő helyül szolgáljon.

József főherceg szívesen engedte át birtoka ezen részét az üdős célra; hiszen azelőtt is emberbaráti célra szánta e helyet, hol beteg katonatisztek találtak üdülést.

A főherceg maga is nagy buzgalommal közreműködött, hogy a régi klastrom új rendeltetésének megfelelően, hogy a régi barát-cel-lákból barátságos, tágas szobák, termek legyenek, a hajdani puszta udvarból pedig gyönyörű virágos kert, melynek rózsái, növényei közül sokat ő maga ültetgetett, ápolgatott, hogy minél kellemesebb tegye azt a helyet, melyet fenséges neje a szegény szenvedő kicsinyeknek szánt.

A bányatos kegyeletnek, — melyben mindnyájan részt veszünk — ép oly szívre ható, mint mely érzésű, fenkölt lélekre valló nyilatkozása e menház alapítása; hiszen a fejedelmi édes anyja oly korán elhunyt fiának, a felejtethetlen László főhercegnek emelt ebben a jótékony intézetben áldásos emléket.

Az intézet László főherceg nevét viseli. Berendezését a szatmári igralmas apácák felügyeletére bízta a főhercegnő, orvosi felügyelője pedig dr. Coltelly Herman, a főhercegi család udvari orvosa. A vagyonos családok szülő gyermekei is bejuthatnak a pompás helyen levő intézetbe. A mit ezek ellátásáért fizetnek, azt is a szegény gyermekek javára fordítják. A berendezés, a mely Klotild főhercegnő asszony tervei szerint készült, mintaszerű. Az emeleten a leányok, a földszinten a fiúk, az egyik szárnyon az ingyenesek, a másikon a fizetők vannak elhelyezve. A földszinten van a tágas ebédlő, melyet ép úgy, mint a fogadótermet, László főherceg arcképei díszítik.

A menhely megnyitása május hó 8-án ment végbe, mely alkalomra a fővárosból is érkeztek vendégek. Fiuméből reggel kilenc órakor indult a vendégeket szállító «Előre» nevű gőzös, a melynek fedélzetén voltak: József főherceg és Klotild főhercegnő két leányukkal: Erzsébettel és Klotilddal. Taraczklovécs közti érte el tizenegy órakor a hajó Czirkveniczát, melynek diszkapujánál Czar polgármester üdvözölte a vendégeket, a kik azután a régi kastélyhoz vonultak, a melyből a menhelyet alakították. Előbb Sauer alosuthi udvari lelkész mondott háláadó imát, azután a czirkveniczai plébános avatta fel a gyermekothont. A vendégeket maga a főhercegnő kalauzolta körül a helyiségekben.

Egyik képműnön maga a regényes fekvésű, menházát átalakított ódon zárdakastély van feltüntetve, a tengerre néző hatalmas tornyával, a másikon a főhercegi családot szállító «Előre» hajót látjuk a kikötés pillanatában, míg a harmadik képen a felavató egyházi ünnepély egyik mozzanata van bemutatva.

A 16-OS HUSZÁROK SZÁZ ÉVES JUBILEUMA.

1798—1898.

Az Üsküll-Gyllenband gróf lovassági tábornok nevét viselő 16-dik számú huszárezred június 8-án ünnepelte meg fennállásának századik évfordulóját Budapesten.

Az ezredet I. Napoleon idejében alakították, a mikor egész Európa megalázkodott a hatalmas francia seregek előtt. Ferenc király és császár seregeinek javarésze elhullott a véres harcokban és szükségessé vált, hogy új szervezzék az ország hadierjét. Egy 1798 április 25-én kiadott császári rendelet a könnyű német lovasezredek számát tizenötre emelte fel, minek folytán ugyanazon év június 8-ikán a bajorországi Engfurt melletti osztrák táborban megalakult a 13-ik számú dragonyos ezred. Hat hónapi fennállása után Stockach mellett már kiállotta a tűzpróbát, hol, bár a francziák nagyobb számmal voltak, a 13-as dragonyosok megkergették őket és számos foglyot ejtettek közülük. Midőn nem sokára Sztáray gróf tábornok hadteste Wislochnál már-már a francziák hatalmába került volt, a legnagyobb veszély pillanatában megjelentek a harcmezőn a 13-as dragonyosok s ádáz tusa után visszazorították az ellenséget a már elfoglalt erősségekről. 1759-ben a felső Tisza vidékére vonult az ezred téli pihenőre. 1800-ban az ulmi ütközetben újra kitüntette magát az ezred, melyet 1802-ben a 6-os számú chevaux-legers (népiesen: szvaliszér) ezreddé alakították át s a Landshut melletti csatában oly vitézül küzdöttek, hogy utóbb maga Napoleon is elismeréssel nyilatkozott róluk.

Az asperni csatában 1809 május 22-én szintén tevékeny részt vett az ezred, nem különben a lipcei csata dicsőségében is része volt; nevezetesen mikor a koczká eldőlt, a chevaux-legers-ek három francia ezredet öldöztek és száz foglyot ejtettek. A lipcei csata után megdőlt Napoleon hatalma. A szövetséges seregek, köztük ez ezred is bevonult Párisba, majd a párisi béke után Gyöngyösön, később Pesten, utóbb Bécsben állomásozott. 1851 májusában 10-ik számú ulánus ezreddé, 1873 augusztus 8-án a 16-os számú huszárezreddé alakították s Debreczenbe helyezték át, tiz évvel utóbb pedig Csernovicz lett az állomáshelye. Clam-Gallas gróf ezredtulajdonosnak 1891-ben történt halála után Üsküll-Gyllenband gróf lovassági tábornok lett az új ezredtulajdonos. 1894 óta Budapesten állomásozik az ezred s legénységét az Alföld legmagyarabb részéből sorozza.

1896-ban boldogfalvai Bartl Károly ezredes vette át a vezetését, a ki tisztikara élén buzgólkodik a kiképzésben.

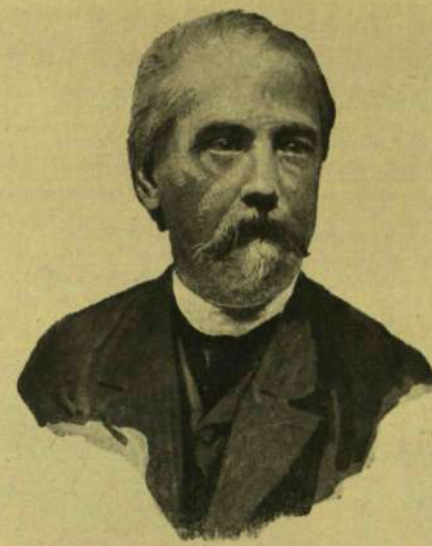
Ez év június havának 8-án az ezred nem csupán fennállásának századik, hanem huszárezreddé való átalakulásának huszonötödik évfordulóját is ünnepelte szigorú katonai formában. Reggel fél kilenc órakor az ezred teljes díszben, lóháton, a kaszánya udvarán várta a vendégeket. Egymás után robotgatt be a kocsik a főkapun és a «silbak» alig győzte a sok «kverausz!» kiáltást, annyi tábornok s törzstiszt érkezett díszben, érdemrendekről csillogó egyenruhákban.

A budapesti helyőrség tisztikara majdnem teljes számban megjelent, azonkívül ott voltak a nyugdíjasok és tartalékos tisztiek is, a kik valaha az ezrednél szolgáltak. Jelen voltak a katonai méltóságok közül Paar gróf lovassági főfelügyelő, Lobkovitz herceg hadtestparancsnok.

Erdélyi fényképe tisz.

Boldogfalvai Bartl Károly ezredes, a 16-ik huszárezred parancsnoka.

MARGITAY DEZSŐ.

nok, báró Fehérváry Géza honvédelmi miniszter, Klobucsár Vilmos, a honvédség lovassági főfelügyelője, Halasy Pál tábornok és még igen sok más. Azonkívül a polgári előkelőségek és szebbnél szebb hölgyek jelentek meg nagy számmal, mintegy tanúsítani azt a jó viszonyt, mely a fővárosi polgárság és katonaság között fennáll. A hadtestparancsnok és a miniszter szemléje után a tábori lelkész intézett beszédet a huszárokhöz s ennek végeztével az udvar közepén felállított sátorban tábori misét tartott.

Mise után Bartl Károly ezredes, ezredparancsnok mondott lelkesítő beszédet a legénységnek, melyben felsorolta az ezred régi, dicső fegyvertényeit s a jövőben is a király s a haza iránti törhetetlen hűségre buzdította őket. Ezzel véget ért a délelőtti ünnepély. Délben a legénység ünnepi lakomában részesült, délután pedig a lovassági gyakorló téren nagy számú közönség előtt érdekes versenyek folytak le. Összesen hét verseny volt, melyekben úgy a tiszték, mint az altisztek, önkéntesek és közhuszárok is részt vettek. Verseny után a tiszték a «Hungária» szállóban társas vacsorán vettek részt. Természetesen nem volt hiány sem pezsgőben, sem felköszöntésekben. Ez alatt a legénység a fel-lampiónozott kaszányaudvaron sörös hordók mellett időgált és táncolt vig sarkantyú-pengéssel.

MARGITAY DEZSŐ.

1839—1898.

Irodalmunknak szeretetreméltó, eszményekért hevülő tevékeny munkása hunyt el e hó 7-ikén Margitay Dezsőben. Mindig elismerést érdemelnek azok, kik bármely téren lelkek meggyőződésével s a nemes cél iránti tiszta öntudattal működnek, ha nagyobb alkotások nem fűződnek is nevükhöz. Sokat a közönség kevésbé méltányol, a míg élnek és fáradoznak, de a mikor nincsenek, feltűnik hiányuk, s megszokott hangjuk elnémulását észre kell vennünk.

Margitay Dezső az elbeszélő szépirodalmat művelte évtizedek óta; s azok közé tartozott, kik távol maradtak az idegen áramlatoktól, s a külföldieskedéstől megóvták magokat. Magyaros volt gondolkodásában, s a magyar életet rajzolta műveiben, a falut, vagy a kisvárost. Népies irányú elbeszéléseivel csatlakozott néhány népszinmű, regény. Érzelmes és gyöngéd lélek tükrözik vissza ezekben, rokonszenves és sok irói jó tulajdonsággal. Mint ügyvéd jogtudományi kérdésekhez is hozzá szolt a szaklapokban. Egy nagyobb ilyen műve kéziratban maradt «Igazságszolgáltatás a népképviselőben» cím alatt. Politikai röpiratot is írt «Néhány szó helyzetünkünk» címűt.

Margitay Dezső 1838 április 26-ikán született a szabolcsmegyei Ujfehértón. Atyja Margitay Sámuel földbirtokos, ügyvéd és több vármegye táblabírája, széleskörű műveltséggel bíró férfiú volt, kivel Kossuth, Kazinczy Gábor s a kor több jeles embere benső baráti viszonyban állt. Atyját még gyermekkorában elvesztette, de a szülői ház emléke állandó nyomokat hagyott lelkében. Iskoláit Debreczenben és Sárospatakon végezvén, 1864-ben ügyvéd lett s előbb Sárospatakon, aztán Hajdumegyéren, majd a fővárosban folytatta az ügyvédi gyakorlatot. Az ügyvédségen kívül a jogi irodalom téren is működött, s kivált a «Jogtudományi Közöny»-ben több dolgozata jelent meg, a melyekkel Horvát Boldizsár akkori igazságügyminiszter figyelmét is magára vonta.

Első szépirodalmi kísérletei a Császár Ferenc által szerkesztett «Divatcsarnok»-ban, a «Hölygfutár»-ban, később a «Fővárosi Lapok»-ban jelentek meg a 60-as évek elején. Elbeszélései mintegy harmincz kötetet tennének ki, de ezek nagyjából a lapokban láttak napvilágot s csak kevés jelent meg könyvben összegyűjtve. Regényei ezek: a «Kalandor» (1873), «Föltámadás után», «Őszi verőfény», «Megölt lelkek», «Vérszel», «Róka koma», «A

hivatal». A 70-es évek irói közt körülbelül első volt, ki a népies irányú elbeszéléseket újból művelni kezdte s «Komádi Marci», «Ne szeresd el az én szeretőmet», stb. elbeszéléseivel meglehetősen kedvelté tette. Népszinművei, melyek a Népszínházban színr kerültek, ezek: «Cserebogár», «A jó Isten», «Asszony nem számít», «Czine mintye», «Ezres bankó». A két utóbbi díjat is nyert.

Irodalmi munkásságáért a Petőfi-társaság tagjai közé választotta, melynek egyik legrégibb tagja volt.

A halál rákos-keresztúri nyaralójában érte a derék embert, ki a magánéletben is átalános szeretetben részesült. Holttestét behozták a fővárosba, s írói társai és barátai igaz részvéte közt temették el a kerepesi-úti temetőben. Érde-meiről a gyászszertartást végző Szász Károly püspök és Bartók Lajos, a Petőfi-társaság alelnöke mély megilletődéssel emlékeztek meg.

A KYFFHÁUSI NÉMET REGE EREDETE.

Ismeretes a németeknek az a sokszor megénekelt regéje, hogy egyik híres uralkodójuk, rótszakállú Frigyes, nem halt meg, hanem a kyffhāusi hegyben rejtőzve él s onnan elő fog jönni, hogy ha nemzetét veszély fenyegeti s a németek számára új dicsőséget terem. Újabb kutatások azt mutatják, hogy ennek a regének valóságos történeti alapja van, bár nem rótszakállú I. Frigyes, hanem annak egyik utódával, az ugyancsak hohenzauferi házból származó II. Frigyes német császárral kapcsolatban, ki szintén kiváló uralkodó volt s különösen az ekkor hatalmuk tetőpontján állott római pápakkal szemben sok dicsőséget szerzett hazájának.

Alig hogy ugyanis II. Frigyes elhunyt (+1250) Olaszországban, 56 éves korában, az utána következő szomorú korszakban a német nép között az a hír terjedt el, hogy a derék császár még él, csak elrejtőzött, de alkalmas időben késő visszatérni. Ezt a hitet több család felhasználta s mint álcászsász szerepelt. 1262-ben lépett fel az első s oly hiteltre talált a köznép, hogy a fejedelmek kénytelenek voltak őt láb alól eltenni. 1282-ben Kölnben lépett fel egy másik, ki udvartartást is rendezett be s az egykorúak állítása szerint feltűnően hasonlított Frigyes császárhoz. Ez a kalandor, kiről később kitudott, hogy Kolap Thilonak vagy Holztuch Ditrichnek hívták s több éven át kamarása volt II. Frigyes császárnak, Habsburgi Rudolftól is merészkedett azt követelni, hogy hódoljon meg neki, mire az új császár katonákat küldött elene, elfogatta s Wetzlarban, miután a kinzások alatt csalo szándékát bevallotta, megégettette.

Később is szerepelt még ily czimen egy pár trónkövetelő, a legnevezetesebb azonban csak háromszáz év múlva lépett fel és pedig éppen a kyffhāusi hegyekben. A reformáció által felizgatott kedélyek nagyon alkalmasak voltak arra, hogy sikert biztosítsanak számára. 1546-ban a hegyes elhagyatott részében füstöt láttak föl-emelkedni egyes pásztorok s oda menve, a régi vártemplom romjai között a tűz mellett egy igen öreg embert találtak csodálatos öltözetben, ki a csakhamar nagyobb számmal jövő kíván-

csiak előtt kinyilatkoztatta, hogy ő II. Frigyes császár, ki most jött el, hogy Németországnak segítségére legyen. Méltóságos magatartása s nyugodt szavai nagy hatással voltak a parasz-tokra, kik ezután ellátták őt élelemmel és ajándékokkal s új hívőket szereztek számukra. Az öreg rejtélyes módon gyakran eltűnt s csak ritkán jelent meg hívői előtt, kik azért is nagyon ragaszkodtak hozzá. A kor szelleméből érthető, hogy még komoly emberek is hitték a császár újjászületésében vagy legalább valami ördögies dolgot sejdítettek alatta, sőt maga Luther sem mert egészen határozottan ellene nyilatkozni. Több fejedelem, kik V. Károly ellenfelei voltak, élesztgették a nép hitét, míg végre a schwarzburg-rudolftadi gróf Günther elfogatta az öregre s ekkor kitudott, hogy az álcászsász egy Leopold János nevű örült szabó, ki maga is hitte világmegváltó szerepét s ezért börtönben kellett meghalnia, állítólag a patkányok és egerek elevenen ették meg. Elfogatása különben titokban történt, a hívő nép lázongott, de nem tudván biztos dolgot, a kyffhāusi öreg újból való megjelenésére türelmesen várt s így vert gyökeret az említett rege.

Még 1667-ben is jelent meg olyan krónika, mely erről a csodálatos öregről egész hívő lélekkel beszél, de a szegény szabónak nem akadt többé utánzója s a rege valódi regévé változott át, a költők és művészek kedvelt tárgyává, mely a legutóbbi időkben, midőn a hohenzollerni család annyira megerősítette a németek nemzeti egységét, mint a minő a hohenzauferi kora óta soha sem volt, új tápot, s összehasonlításra alkalmas anyagot talált. Hogy azonban ily regék más nemzeteknél is vannak, az természetes. A zsidók várvárvárt Messiasza, a magyar Csaba királyfi nem állanak magános példák gyanánt a világtörténelemben.

EGYVELEG.

* A tűzértség és a vértezett hadi hajók közt évek óta folytatott küzdelem az ágyú győzelmével végződött. Ugyanis a Harvey-féle nickel-acél 254 milliméter vastag vértékbe a Holtzer és Sterling-Wheeler amerikai cég öntődjében készült lövegek, — melyeknél erősebb ágyú-lövegeket ez ideig nem ismertek, — behatoltak ugyan, de a vértet nem fúrták át. Most azonban Johnson amerikai gépészmérnök egy új löveget készített, melynek hegyében valami zsiros anyag van, mely a löveggel együtt a vértbe jutván, az áthatolást lehetővé teszi. A megejtett kísérletek alkalmával Johnson lövegei a 254 milliméteres vértéket teljesen átlukasztották.

* A londoni pályaudvarokról jelenleg naponta 2200 személyvonat megy ki.

* Régi óra. A roueni székesegyház nagy torony-órája már 500 év óta rendszeren üti nemcsak az egész, de a negyedórákat is, és e hosszú idő óta semmi nemű javítás nem volt rajta szükséges.

* Női testőrsége van a sziam királynak rendszeres katonai szervezet mellett; 400 leányból áll, kiket az ország legszebb és legerősebb női közül válogatnak ki.

* A világ egyik legolcsóbb helye Japán, hol egy három tagból álló család 300 forintból évenként nagyon jól megélhet. Ez összegben a mindennapi meleg fürdő költségei is benne foglaltatnak. A Khina és Japán közt kiütött háború előtt az élet Japánban még sokkal olcsóbb volt.

* Az Alpeselek áldozatainak száma a múlt évben 33 volt, azok közt csak egy vezető, a legtöbb pedig olyan turista, ki vezető nélkül indult fel a hegyekre. Nyolcezat a lavinák, kettőt lezuhanó kövek ölelt meg, a többi maga zuhanat le, három kivételével, kik eltévedve éhen veszték. Az elpusztultak közül 12 svájci, 8 osztrák, 6 német, 3 francia és 1 angol volt.

* Vulkán, mint tűzhely. A Mount Rainer nevű tűzokádó hegy csúcsán egyszer a zivataros idő négy nap és három éjjelen át visszatartott négy turistát. Ezek a vulkán forró gőzét használták fel arra, hogy a magukkal hozott nyers élelmiszereket megfőzzék s ugyanezen idő alatt a kegyetlen szél ellen a vulkán melege nyújtott nekik enyhülést.

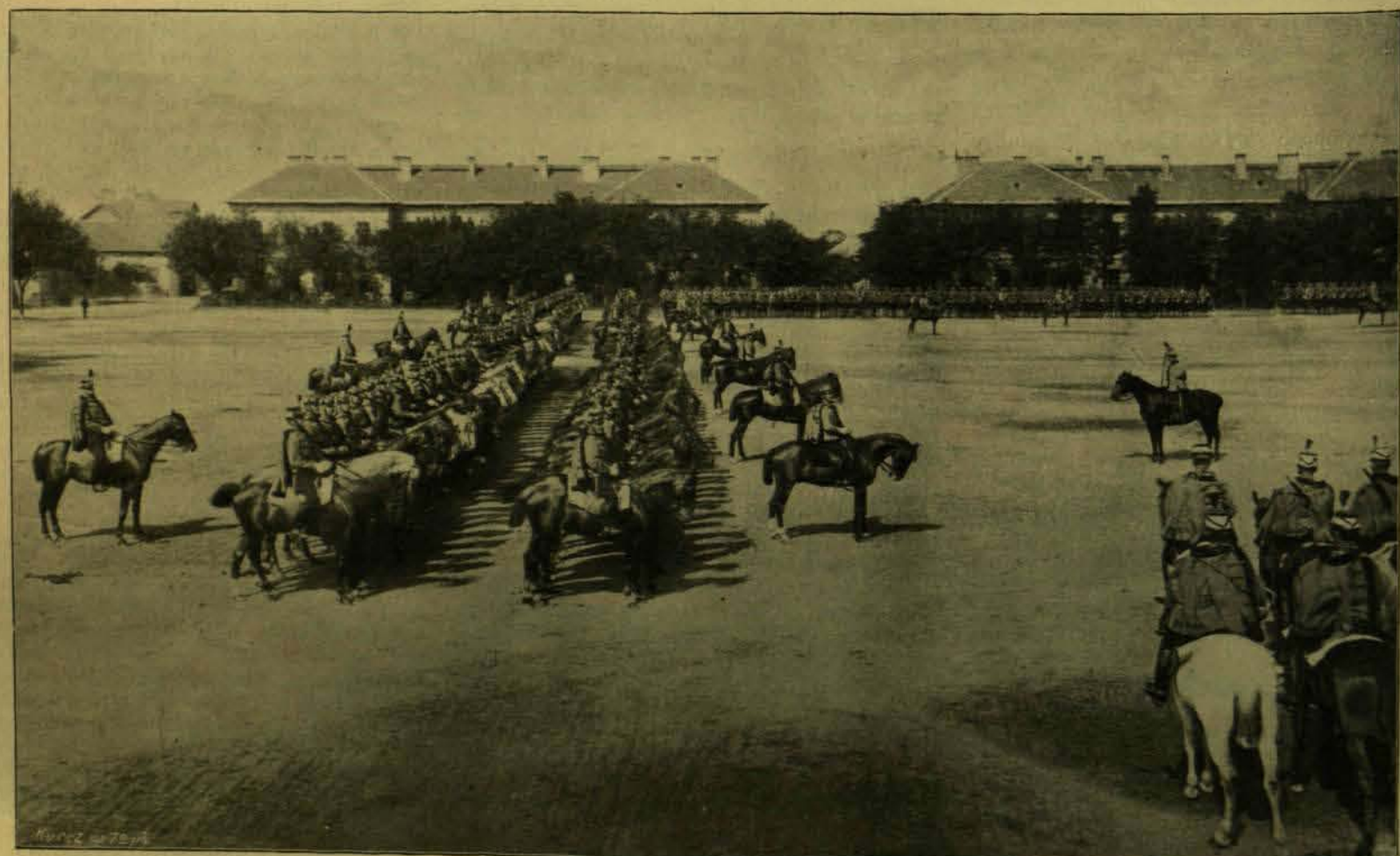
* Az orosz czár pompás yachtja, a «Sarkisslag» többé került 10 millió forintnál s ezenkívül még a «Standart» is csaknem félmillió költséggel készült, maga az ebédlő terem felszerelése 200.000 forintot vett igénybe. A fedélzet színes márványból van, közepén igen szép márvány szökőkút. Az egyes szobákat drága ékszerek díszítik. A hajón 400 ember tesz szolgálatot. A «Standart»-ra a czári család 11 tagja számára vannak külön kényelmes lakosztályok.

TÁBORI MISE.

AZ EZRED ARCZÉLÉN FÖLÁLLITVA.

AZ EZRED OSZTÁLYOKBAN FÖLÁLLITVA.

A 16-IK HUSZÁREZRED SZÁZÉVES JUBILEUMI ÜNNEPÉRŐL. — Erdélyi fényképei.

Erdélyi fényképe.

FENYVESSY FERENCZ, VESZPRÉMMEGYE FŐISPÁNJA.

VESZPRÉMMEGYE ÚJ FŐISPÁNJA.

Széles körökben keltett érdeklődést Fenyvessy Ferencnek Veszprém megye főispánjává történt kinevezése, a ki mint országos képviselő, író és hírlapszerkesztő, már évek sora óta kiváló tevékenységet fejtett ki. Különös örömmel fogadták e kinevezést Veszprém megyében, melynek Fenyvessy Ferenc eddig is egyik vezérfeje volt.

Az új főispán 1855-ben született Egerben, a hol középiskolai tanulmányait is végezte; a jogot a bécsi és budapesti egyetemen hallgatta s ez utóbbi helyen élénk részt vett annak idején az »Egyetemi kör« megalapításában is. Egyetemi tanulmányai befejeztével a jog- és államtudományból tudori rangot, majd ügyvédi diplomát nyert. Veszprém megyébe, Pápára, mint a gróf Esterházy-fiúk jogi tanítója került s a jeles képzettségű fiatal jogász előtt csakhamar megnyílt a közélet porondja. Élénk részt vett a megye politikai és társadalmi mozgalmában s többek közt a »Pápai Lapok«-at is szerkesztette. Tagja lett a törvényhatósági bizottságnak, közigazgatási bizottságnak, elnöke a Balaton-egyletnek, stb. De szereplése nem szorítkozott csak megyéjére. Választmányi tagja lett az országos képzőművészeti társulatnak, a műbarátok körének, az Otthon írói és művészi körnek, elnöke a Nemzeti Színház nyugdíjintézetének, a zeneművészek Liszt Ferencről nevezett társaságának, az országos zenetanárok együletének, stb. Képviselővé 1881-ben választották meg először az ugod kerületben, melyet 15 éven át képviselt, míg a legutóbbi választás alkalmával Pápa városa küldötte fel a képviselőházba. Két éven át a Ház jegyzői tisztét is viselte, később sok ideig a közoktatásügyi bizottság előadója s a delegáció tagja volt. Nevével mindenfelé találkoztunk, a hol közügyekben tettel, szóval és írással cselekedni kellett. Az emlékezőes veszprémi nagy tűzvész idején kiváló része volt annak az országos mozgalomnak megindításában és vezetésében, mely a szerencsétlen várost romjaiból újra építeni segítette. Az irodalomnak és művészetnek is buzgó munkása és pártfogója volt Fenyvessy; ő alapította meg Pápán a virágzó »Jókai kör«-t, melynek ma is elnöke. »Közéletünk köréből« című társadalmi és politikai kérdéseket tárgyaló könyvet írt, azon-

felül írt röpiratokat »Felső oktatásunk reformjáról« és könyvet »A görög nyelv tanításának kérdéséről«. Különböző helyen tartott emlékbeszédei és felolvasásai külön kiadásban is megjelentek. A »Magyar Ujság« című politikai napilapnak is ő volt a megalapítója, melyet hat évig szerkesztett.

Az új főispán ünnepélyes beiktatása folyó hó 12 és 13-án ment végbe Veszprémbe, hová ez alkalomra különvonaton utaztak Pápáról. A vármegyének a vasúti vonalba eső falvaiban mindenütt nagy ünnepességgel, zeneszóval, mozsárlövésekkel s virággal üdvözölték. Legjobb ki-tettek magukért a régi királyi vadászok utódai, a szentgáliak. Festői látvány volt az ő Bakony üde zöld lombkeretében a fellobogózott, felvirágozott kis állomás, a hol ünneplő ruhájában a falu apraja, nagyja megjelent. Érdekes volt a svábok lakta Herenden az iskolásfiúk kivonulása, a kik szívből énekeltek tanítójuk vezetésével a himnuszt és a szózatot. A különben csöndes Veszprémbe is meglevenült az élet a vonat megérkezésekor. A pályaudvarból, a hol Kovács Imre polgármester üdvözölte Fenyvessyt, hosszú kocsisorban, a közönség sora alá és harsány éljenzése közt vonult a menet az új megyeház elé. Itt Kolozsváry alispán tartott üdvözlő beszédet. Ezután a főispán a várba hajtatott, a hol a püspöki palotába szállott; ott fogadta a küldötteket is, számszerint ötvenet. Előbb a különféle hítelekezteti papság tiszteltgette nála, majd a szomszédos törvényhatóságok küldöttei, utánuk a veszprémi helyőrség tisztikara Brenner Jarosláv ezredes vezetésével, aztán a Budapesti Ujságírók Egyesülete, az Otthon és a Vidéki Hírlapírók Szövetsége együttesen, s nevükben Vészi József beszélt, stb. A megyeház disztermében másnap délelőtt tartott közgyűlést, melyet a várbeli székesegyházban, »Veni Sancte« előzött meg, mondta el Fenyvessy a megye minden rétegét képviselő nagy számú közönség előtt székfoglaló beszédjét. Nem hozott — mondá — történelmi nevet új méltóságába, de a munka ezimer-levelet akarja megszerezni s a történelmi fény helyett a munka fényével óhajta megaranyozni a főispáni széket. Erély, becsület s igazság hármasságát írja zászlajára, mely körül bizonyára szeretettel, bizalommal csoportosul a megye tisztikara és közönsége.

L. G.

A NÉPRAJZI MÚZEUM.

A Nemzeti Múzeumnak eddig külön néprajzi osztálya nem volt, holott külföldön önálló nagy múzeumokat rendeztek be, melyekben hatalmas vizsgálódási anyag tárolt föl a különböző

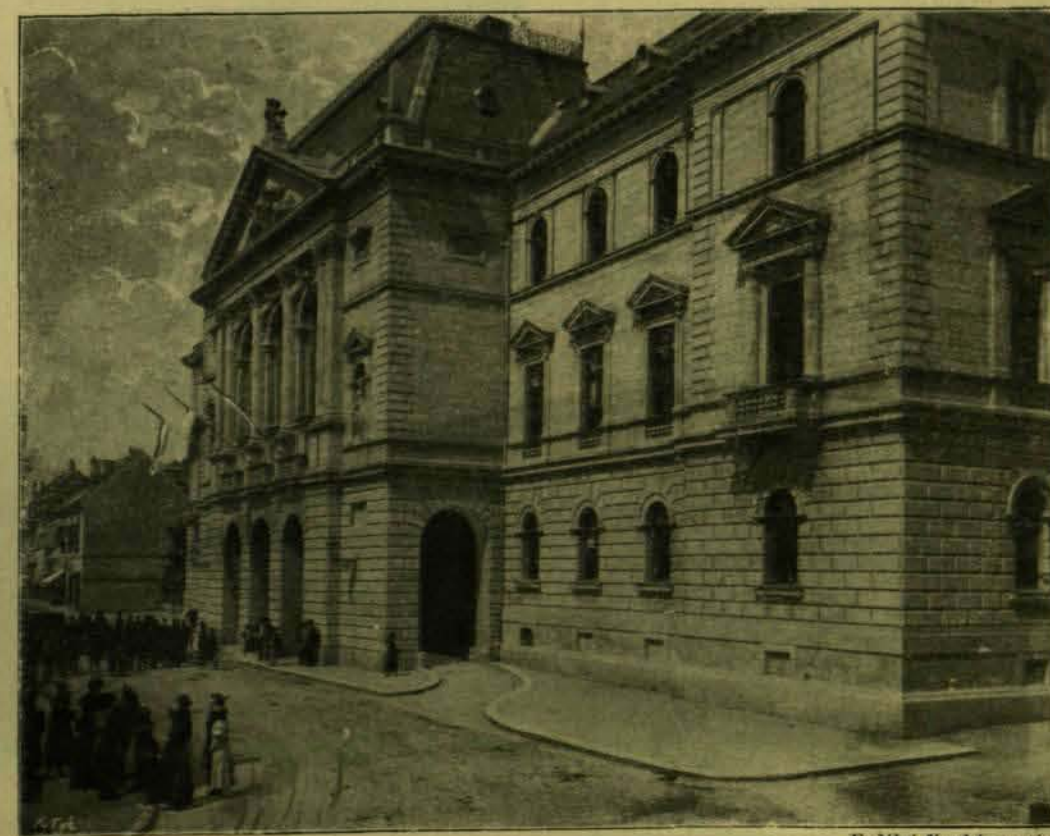
világ részek népeiről, azok iparáról, műveltségéről és sajátosságairól. A mi eddig a Múzeumban ilyesmire összegyűlt, azt a legutóbbi időig a folyosón helyezték el; mikor pedig 1871-ben Xántus János Ázsiából nagy gyűjteményt hozott, annak csak egy részét tudták kiállítani. A gyűjtemény egyre szaporodott, hely azonban nem volt. Különösen nagy bőséget hozott az utolsó néhány év, mikor egyes tudományos kutatók messze világ részekben gyűjtöttek; így Fenichel Samuel Új-Guineában (a hol meg is halt), gróf Teleki Samu utazó, jelenleg pedig Biró Lajos gyűjt a Csendes óceán szigetvilágán. Gr. Zichy Jenő is a múzeumnak ajándékozta kaukázusi be-szes gyűjteményét. Herman Ottó néprajzi gyűjtése, az ösfooglalokozás, pásztori élet, egyik legnevezeteseb része a múzeumnak. Az 1896-iki ezredévi kiállítás maga egy egész múzeumba való szolgálatot, mert a tömördek néprajzi tárgya, a kiállítási falu egész berendezése, mind a néprajzi múzeumé lett. A nagy gyűjteménynek tehát helyet kellett szerezni. E célra a kormány kibérelte a Csillag-utca 15. szám alatt levő ház nagy részét s abban 32 szobában rendezték el a gyűjteményeket. Ez tehát a Nemzeti Múzeum külön osztálya.

E hó 16-án délelőtt nyílt meg a néprajzi múzeum, Wlassics közoktatásügyi miniszter jelenlétében.

A rendezés munkáját 1893-ban kezdték meg és tart még most is. Szalay Imre miniszteri tanácsos, a nemzeti múzeum igazgatójának vezetésével két szakember, Seemayer Willibald és Bátky Zsigmond állította össze nagy gondnal az egyes csoportokat, mivelődési körök szerint. Kezde a kőkorszak primitív népfajától a modern civilizációig, majdnem minden korszak képviselve van itt. Nemcsak a különböző népfajok és korszakok hadviselési eszközei, de minden a népek jellemzéséhez tartozó tárgyak, ruházatok, játékok, bálványok és hangszerek kibontakoznak előttünk.

Sorrendben először látjuk a maláj-pápua művelődési körbe tartozó új-guineai gyűjteményt. A tárgyak nagy részét Fenichel Samuel, kolozsvári származású kutató gyűjtötte. Kivül Biró Lajos gyarapította. A tárgyak csekély része Bettamin singapori olasz gyűjtőtől származik. Ezek a tárgyak mind azt mutatják, hogy Új-Guinea még most is kőkorszakban él. A fémek teljesen hiányoznak. A fegyverek, háztartási eszközök, ruházat, bálványok, álarok az értelmi fejlődés legkezdetelegesebb fokáról tanuskodnak.

A maláj művelődési kör tárgyai négy szobát foglalnak el. Borneo, Szumatra és a Filippin-szigetek néprajzi tárgyai ezek, s nagy részét gróf Teleki Samu hozta Borneo szigetről. Itt már a magasabb értelmi fokról tanuskodnak a tárgyak.

Erdélyi fényképe után.

AZ ÚJ VÁRMEGYEHÁZ VESZPRÉMBEN.

KIJEVET A SZÉKESEGYHÁZBÓL.

Az indo-kinai művelődési kör magában foglalja Japán, Khina, Kelet-India és Sziam ethnografiai tárgyait. Nagyrészt japán és kínai műipari tárgy, irodalmi termékek, rajzok, pálmalevelekre írott szanszkrit irások, szíami szent könyvek, munkaeszközök, háztartási cikkek, pipere- és kultusz tárgyak. Különösen érdekesek a szíami bronzbábványok.

Az amerikai gyűjteményben érdekesek Patagon és a Tüzföld néprajzi tárgyai, prémek, egyéb ruházati cikkek, fegyverek és az indiánok ipartárgyai.

Afrika népeket két szobában elhelyezett tárgyai nagy része szintén gróf Teleki Samu gyűjtése, a ki azokat Massai országból hozta. Itt van Zimmermann és Menyhárt jesuita atyák Zambezi-vidéki gyűjteménye is, melyet a kormány az ezredévi kiállítás alkalmával rendezett misszió-kiállításból vett meg 22,000 forintért.

Az arab művelődési kör a Szomali félsziget, Zanzibar, Marokkó, Tunisz, Tripolis, Algir, Jeruzsálem, Turkesztán és Perzsia néprajzi tárgyait öleli fel. Ehhez a gyűjteményhez csatlakozik gróf Zichy Jenőnek két szobát megtöltő kaukázusi gyűjteménye, mely az ezredévi kiállításán is látható volt.

A finn-ugor népek néprajzi gyűjteménye, melyet Reguly, Pápay Károly és Vikár Béla gyűjtöttek, magában foglalja a velünk nyelvéleg rokon népeknek összes ethnografiáját.

A magyar néprajzi gyűjtemény, mely az egész néprajzi osztálynak legnagyobb része, tizenegy szobát foglal el és dunáninneni, dunántúli, tiszaméltó, erdélyi és nemzetiségi csapatokba van beosztva. Magában foglalja az összes néprajzi tárgyakat, háztartási, gazdasági és munkaeszközöket, himnuszokat, kerámiákat, tárgyakat. Három szobában van elhelyezve az ezredévi kiállításban volt ötfoglalkozási gyűjtemény: a pásztortétel és a halászat eszközei.

A megnyitásra e hó 16-ikán reggel 9 órakor már összegyűledeztek a néprajzi muzeum helyiségében a miniszter fogadására: Zsoltosky államtitkár, Szalay Imre a Nemzeti Muzeum igazgatója, gróf Teleki Sándor, Herman Ottó, Radics Jenő, az iparművészeti muzeum igazgatója, a Nemzeti Muzeum osztályának őrje, a néprajzi társaság képviselőiben pedig Munkácsy Bernát alelnök, Vikár Béla, Herman Antal, Katona Lajos és mások. Előnk először fogadta Wlassics közoktatási minisztert, a ki Szalay Imre miniszteri tanácsos beszéddel üdvözölt. Megköszönte a miniszternek, hogy a néprajzi gyűjteménynek olyan otthont adott, a melyben az, ha nem is muzeumszerűleg, de mégis úgy van elhelyezve, hogy a szakemberek és érdeklődők mindenkor megtekinthetik. Ez a mostani gyűjtemény alapja a továbbfejlődésnek és mostani hajléka csak ideiglenes, de remélhető, hogy a Nemzeti Muzeum építkezéseinek kérdéseivel állandó és méltó hajlékot kap. Röviden elmondta a muzeum beosztását és megnevezte elismeréssel azokat, kik tárgyait gyűjtötték, elrendezték. Wlassics miniszter válaszában először is ezeknek mondott köszönetet. Tudja ő is, ugymond, hogy ez új osztályt mihamarabb megfelelő új épületben kell elhelyezni. De mint általában minden kulturális intézménynél, úgy ezzel szemben is az a politikája, hogy igénybe kell venni a jövő nemzedékek áldozatkészségét. Ezeknek az intézményeknek úgy is főleg a jövő nemzedék látja hasznát. A néprajzi tudomány meglehetősen új, de azért már is lépést tartunk a nyugati nagy nem-

zetekkel, mert szerencsére kiváló etnografusaink vannak. Nagy fontosságot tulajdonít a muzeumnak, mely hí tájra minden nemzet anyagi és szellemi előrehaladásának. A beszédet zajosn megélték. A miniszter a társasággal együtt mintegy két óra hosszat időzött a muzeum termeiben.

A HADI ÁRBOCZ.

Az újabb hadihajókon hiába keressük a régibb hajók égbenyúló árboczeit, vitorláikkal s bonyolult kötelzetekkel; feltűntek azonban helyettük a jóval alacsonyabb, de a réginel vastagabb, sajátságos alakú ú. n. hadi árbocok, melyek vitorlákkal nem bírnak s így a hajó továbbmozdítása többé már nem a szelekre, hanem egyedül a gőz erejére van bízva.

A hadi árboc szerepe abban áll, hogy az, míg egyrészt a jelző zászlók fölvonására szolgál alapul, másrészt tényleges részt vesz a hajó védelmezésében és pedig ez utóbbi szereplése némelykor életkérdéses lehet a hajóra nézve. Szerkezetét illetően, a hadi árboc nem egyéb, mint egy fölfelé keskenyedő, tág vascső, mely bizonyos magasságban egy vagy két árbocz-kosárral van felszerelve. Az árboczokosarak 2—3 kiskaliberű gyorstüzélő vagy önműködő ágyúval vannak fölgyezve s terjedelmük akkora, hogy az alsó kosárban 4—5 ember, a felsőben két ember elfér s az ágyukat igazíthatja. A matrók az árboc belsejében alkalmazott létrán másznak fel a kosarakba s emelőkkel ugyanitt szállítják fel a töltéseket.

Ütközet alatt a hadihajón nincs veszedelmesebb hely, mint fenn a hadiárbocon levő kosarakban, hol a matrók, kiket kötelességük oda szólít, az egész ütközet alatt az ellenség tüzeinek biztos célpontul szolgálnak s véde alig vannak, mert az a vékony vaspánczél, mely őket körülveszi, csak a puskagolyókat képes visszatartani, míg a nagyobbak ellen semmi védelmet nem nyújt, sőt az ütődés által csak azok elrobbanását okozza. Ha nagyobbfajta ágyugolyó éri az árbocot, robbanásával azt egészen ledöntheti s elképzelhetjük, mi lesz azok sorsa, kik az árbocczal együtt lezuhanak.

Különösen borzasztóvá az teszi a hadiárbocon levők helyzetét, hogy a míg a harczó hajók egymástól távol vannak, nekik az ellenség tüzeinek közepette mozdulatlanul kell várniuk a pillanatot, mely őket is ütközetre szólítja. Ez a pillanat akkor érkezik el, ha a hajók már egészen egymás közelébe jutottak s egymást kerülgetik, hogy vasorrával melyik döfje

a másikat oldalba halálosan. Ekkor megszólalnak a hadiárboczok apró ágyúi s az ellenséges fődélzetben levő alakokat s főként az ágyuablakokat veszik célba, hogy a mögöttük levő tüzeiket lelődhessék. A legdöntőbb szerep azonban akkor jut a hadiárbocznak osztályrészül, mikor az apró torpedónaszádok támadása ellen kell védekezni. Ezek közeledtét az ott levők a magasból messziről észrevehetik s a közelgő veszélyre figyelmeztetik az alatt levőket. A nagyobb ágyúkkal a gyorsan uszó torpedónaszádokat nagyon nehéz eltalálni s mivel az ilyen ágyúk hajlasi szöge csekély, bizonyos távolságon belül már lehetetlen is őket célba venni. Ekkor kezdenek rájuk a fődélzet kisebb ágyúival lövöldözni s végre az árboczkosarak gyors tüzi ágyúi is, golyózáport zúdítanak az ellenségre. De mily feladat az, a szabálytalan inga gyanánt folyton ide-oda mozgó árbocz-kosárból célba venni a gyorsan közeledő kis torpedónaszád? Jobb begyakorlás, kitartó erő s nagyobb lélek-éberség a hadihajón sehol sem szükséges, mint a hadiárbocz tüzeinél, hogy az ilyen válságos pillanatokban sikerrel küzdhessenek. Ekkor azonban ők lesznek a hajó megmentői, a kik véstetjes helyzetüknél fogva, különben is már az ütközet kezdetétől fogva méltán a hajó legelső hősei gyanánt tekintetők.

PÁRISI DIVATTUDÓSÍTÁS.

Az idei nyári ruhák kelméi minden tekintetben az ipar folytonos haladására vallanak. Remek batistek, crêpe de chine, foulard és musselinok százféle színárnyalatban, beszótt himzéssel, vagy hosszú csíkokkal, virág mintákkal, eszményi vékony, de azért elég szilárd szövésű és a mi főbb, mérsékelt áron, mely utóbbi körülmény kizárólag azon elkeseredett versenyharcznak tulajdonítható, melyet Anglia-, Francia- és Németország, nemkülönben — különösen selymek dolgában — Japán és Khina egymással vívnak. Különösen szépek az úgynevezett «Foulard rosier» (rózsza Foulard) könnyű selymekelmék, melyekbe a rózsza mindenféle fajtái természetes színekkel vannak beszőve. Magát a kelmét «Grenadine» név alatt árulják, habár ennek legszebb mintái Japánból kerülnek Párisba és Londonba. A mi az utócai, estélyi, színházi, vagy kocsiha való öltözetek szabását illeti, a nyári divat alig tért el a tavasztól. Kíváncsot lenne, ha a most divatos rendkívül szűk újjak némi változáson mennének keresztül. Erre ugyan most még nem sok a kilátás, mert a nyári divat még a tavaszinál is szűkebbé tette az újjakat. Könnyű nyári ruháknál azonban majdnem elkerülhetetlen fönt a vállon egy kis dudor (puff), a mely igen előnyös a természet is.

FOGADTATÁS A PÜSPÖKI PALOTA ELŐTT.

A VESZPRÉMI FŐISPÁN BEIKTATÁSÁRÓL.

Erdélyi fényképei után.

Hogy kalap, keztyűk és napernyők a ruha főszíneivel teljes összhangzásban legyenek, ezt a divat szigorúan megköveteli. Legújabbak a puha, nyúlékony, színes glacé-bőrből készült napernyők, melyek a napsugarak hőségének jobban ellentállnak. Fekete selyem napernyőt mai napság Párisban senki sem visel, mivel rájöttek, hogy a meleget magába veszi. A fekete szín már csak az «en tous cas»-ban járja. A szalmakalapok túlnyomó része a régi, de azért mindig chics Canotier formát tartotta meg, bár a kissé túlnagy virág-, csipke- és tollcsokrokkal díszített kalapok — különösen fiatal hölgyeknél — nagy kelendőségnek örvendenek.

Enntal két Worth-nál készült toilletet mutatok be. Az egyik kék gazire fehér pettyekkel, hasonló gazire díszítéssel. A rövid zubbony-szabású derekat, övet és nyakkendőt ombré sárga selyemszalagok, csipkék és ruche képezik. A kéz csuklójáig érő hosszú szűk újjak díszítése nagyon egyszerű. Szalmakalapban legelegánsabb ehhez a sárga színű, gazire- és virágcsokrokkal díszítve.

A másik ruha világos zöld Silencieuse selyem szoknyájának remek szabása meglepő, mert redői a kelme kiváló finomságát még inkább kiemelik. A díszítést himezett szalagok és Tulle ércs csokrok képezik. Mindez nagyon egyszerű, de azért előkelő jelésre vall. A selyem mellényt gyémánt gombokkal megrakott zöld, kék bársonyszalagok díszítik. Természetesen valódi gyémántgombokra nem mindenkinek telik s így legtöbbször csak hamis gyémántból készülnek ezek a mellénygombok. E helyett a még talán divatosabb és elegánsabb ezüstgombokak is ajánlhatók. Hozzá széles karimájú és tüllel bevont madárszárnnyakkal díszített szalmakalap igen jól áll.

Fölemlíthetem még, hogy rendes utcái ruhának a nyárra kis kockás, angol szabású vászonruhák igen divatosak.

Czipőkben a legelegánsabb, de legköltségesebb is a ruhával azonos színű czipő. A ki azonban erre költeni nem akar, csináltasson barna czipőt, melyet hasonló színű harisnyával szintén igen hordanak.

Végül fürdőhelyeken viselik a rikító vörös derekat, fehér jabotval, más színű szoknyához. Persze az ilyen feltűnő szín városi használatra nem elegáns, de a fürdői élet szabadságai közé tartozik ennek a viselése is.

Alice.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Tűnő évek. Versek. Irta Havas István. A szerző álmódzó költői lélek, tele epedéssel, szelid búsongással. Megihleti a természet szépsége, az erdő csöndje, a szántóvető feje fölött lebegő pacsrta, szellőházuk hí lakója, az öreg gölya. Szűlfaluja képével együtt özevgy édes anyja képe is föl-fölmerül; de szívét mégis leginkább az ifjú ábránd, a szerelem tölti be, s érzései csinos dalokban zendülnek meg. Hazafias versei szintén nemes, emelkedett lélekről tanúskodnak. Versei könnyen s többnyire dallamosan folynak; de igazi költői szépségeket inkább csak egyes versek mutatnak. A szerzőnek nincs elég költői ereje, s ha jól indul is, hamar meglankad, s a szép sorokat bágyadt, szintelen helyek követik. De a nyolcz íves kis kötetet így is élvezettel olvashatjuk át. A kötet ára 1 forint; kapható a szerzőnél (Budapest, VII., Dohány-utca 84. szám.) Mutatványul a következő költemény szolgáljon:

Tulipántos öreg láda ...

Tulipántos öreg láda
Régesrég áll a szobánkba,
Régesrég pingálhatták
Sok virágát, tulipántját.

— Tulipántos öreg láda,
Öregszel már, mindhiába,
Még azok a szép virágok,
Azok is hogy' kopnak, látod!

Van szobánkban bútor elég,
Mind csupa új, mind csupa szép,
Soknak talán becses drága, ...
Nekem legszebb ez a láda.

A melyen én tanulgattam,
Sok, szép mesét olvastam.
Édes anyám, Isten áldja,
Itt tanított imádságra!

Azóta az idő haladt,
De a szívem csak jó maradt;
Járok messze idegenbe
S az a láda jut eszembe.

Látom ülni anyám rajta,
Imakönyvét lapozgatja,
Talál benne kicsiny képet,
Hajfűrtöket, száz emléket.

NYÁRI ÖLTÖZÉSEK.

Megcsókolja ... imádkozik,
A fiáról gondolkodik.
Lehető ére az imádsága ...
Teszti könyvét a ládájába.

Édes anyám faládjára
Régesrég áll a szobánkba,
Régesrég pingálhatták
Száz virágát, tulipántját!

«Kazinczy Ferencz Levelezése»-ből, melyet a magyar tud. akadémia irodalomtörténeti bizottságának megbízásából dr. Váczy János tesz közlő, közelebb már a VIII-ik kötet jelent meg s az 1810. július 1-től 1811. június 30-ig terjedő nevezetes esztendőről összesen 242 levelet foglal magában, melynek épen a fele magától Kazinczytól való.

A 692 lapnyi vaskos kötet az előbbiektől mintájára van szerkesztve, gondos jegyzetekkel, betűrendes név- és tárgymutatóval ellátva, melyekhez a kötet elején még egy 24 lapnyi tájékoztató bevezetés is járul. Különösen kiemelni a köztetvébe bevezetésben Cserey Miklóst, Erdélyi akkori politikai életének a legelső szereplőjét, ki a Kazinczyval levelezésben állott férfiak közt itt tűnik föl először. A széphalmi mesterek a legszebb levelei közé tartoznak azok, a melyeket e barátjához írt, s melyekben oly szépen jellemzi magát, mint eszményi hazafit s az általános művelődés üttörőjét. Fölötte érdekesek Kazinczyknak ez időben írt levelei egyebek közt azért is, mivel e jellemvonásait illetőleg sok becses adatot találunk bennök s verses és prózai műveit is ezek szempontjából magyarázgatja. A nagy kötetnek, mely az akadémia kiadásában jelent meg, ára fűzve 5 frt. Az összesen már 2032 levélre terjedő nagy gyűjteményt melegen ajánljuk a művelt magyar közönség figyelmébe s pártolásába.

Magyar Tájékoztató. A magyar tud. Akadémia megbízásából szerkesztette Szinyei József egyetemi tanár s a magyar tud. Akadémia r. tagja. E nagy fontosságú kiadványból közelebb a II. kötet

3. füzetét jelent meg a szokásos 10 ívnyi tartalommal, mely a ról és szalad közé eső néprajzi szöveget foglalja magában. A lehető teljességre törekvő szöveggyűjtemény egész kincsalmazza a nép nyelvének és sok olyan gyönyögt hoz napvilágra, a melyek eddig ismeretlenül lappangottak. A már vége felé közelebb vállalat füzetét évnegyedenként jelennek meg. Egy-egy füzet ára 1 frt.

Pulszky Ferencz irodalmi hagyatéka. A mult héten vette át a Nemzeti Muzeum igazgatósága néhai Pulszky Ferencz özvegyétől elhunyt férje irodalmi hagyatékát, levelezéseit, melyekért a kormány az özvegy nyugdíját 1200 frtról 2000 frtra emelte föl.

Pulszky hagyatéka három csoportra oszlik. Az első csoportba tartoznak: naplók, útjegyzetek, tudományos és művészi értekezések, külföldi gyűjteményekről; azonkívül első nevének, a nagy műveltségű Walther Teréznek levelei, melyeket amerikai útja alatt írt hozzá. Mindez 17 vaskos kötetbe van egybefoglalva. A második csoport többnyire családi jellegű leveleket tartalmaz, azonban ezek közt vannak első nevének közérdekű levelei is, számszerint 390. Legérdekesebb a harmadik csoport, mely 3123 darab különböző politikai és irodalmi vonatkozású levélből áll, azonkívül számtalan történeti jelentőségű okmány a szabadságharc utáni időkből 1867-ig és nyomtatványok. Ezek a magyar emigrációra vonatkozó nagy becsű adalékok. A hagyatékhoz tartoznak még Pulszkyknak a lapokban megjelent cikkei. Pulszky összekötöttében volt kora összes nagy férfival; legelőkelőbb volt Pulszky levelezése Cavourral, Garibaldival, továbbá Mazzinivel, a nagy forradalmárral; a korabeli tudósok közt pedig Lyell és Overbeckkel.

Magyar szerző darabja párisi színházban. A párisi Gymnase-színházban e hó 11-ikén magyar szerzőtől játszottak színművet. A szerző Blaskovits Sándor, a tenkei kerület országgyűlési képviselője. Színművének címe «Pour l'honneur» (Becsületért).

Franciaiúl írta, francia világban játszik. A télen a Nemzeti Színháznak is oda adta francia nyelven, de nem hivatalosan nyújtotta be. A Nemzet Színház tovább semmi lépést sem tett, hogy ugyanakkor magyarul is előadhassa, mikor Párisban, a miről a szerzőt értesítették. Minden esetre szokatlan eset nálunk, hogy valaki, a ki köztünk él, előkelő állásban és tehetséggel, irodalmi képességeinek próbáját idegen irodalomban és idegen helyen tegye. Az is szokatlan eset, hogy párisi színházban magyar szerzőnek — az igazán érdemeseket sem véve ki — hozzák színre termékét. Tudunkkal Bertha Sándor egy operája került eddig színre Párisban magyar szerzőtől.

Az előadásra előkelő közönség gyűlt össze a Gymnasse-színházban. Az első felvonás tetszett, a másik kettő már kevésbé. A párisi lapok csak röviden emlékeznek meg a darabról, mert nyilvános főpróba nélkül adták elő és már a színházi saison legvégén. A «Gaulois» ír legjobbat. Szerinte a darabból «nem hiányzik teljességgel a szellem, sőt van néhány ügyesen elszórt mondas a találón», de a cselekvény «kissé zavart, bizonytalan és ingadozó». A «Figaro»-ban Henri Fouquier így ír: «Idegen író művétől azt vártam, hogy vagy hazája szokásaival ismert meg, vagy pedig azzal, miként ítélnék mirőlunk, francziákról (miután a francia neveket azt látszottak mutatni, hogy a színmű a francia társadalomnak adja a képét) az ő hazájában. De mindebből semmi sincs a «Pour l'honneur»-ben, a mely nem épen érdem nélkül való s korrekt nyelven írt munka, de a mi színműirodalmunk utánzata». A «Journal»-ban Catulle Mendès is kiemeli az eredetiség és a nemzeti jelleg hiányát.

Nemzetünk nagy költői. Ily ezimen füzetes vállalat indult meg Stampfel Károly pozsonyi kiadónál. Minden füzet egy-egy nevezetes író és költő életrajzát közli. Most három külön füzet Balassa Bálint, Gyöngyösi István és Zrínyi Miklós életét és költészetét ismerteti Gaál Mózes tollából. Egy füzet ára 40 kr.

A magyar nép multja és jelene ezimen füzetekben megjelenő történelmi illusztrált munkából a 13-ik füzet hagyta el a sajtót az Athenaeum kiadásában. E füzet Mária Terézia korát tárgyalja. Ára 30 kr.

A szegedi színészet száz éve ezimen Szmolényi Nándor történelmi vázlatot írt, mely a szegedi magyar színészetnek 1803 szeptember 8-ika óta ismeretes adatait állította össze 28 oldalra terjedő kis füzetben. Ára 50 fillér.

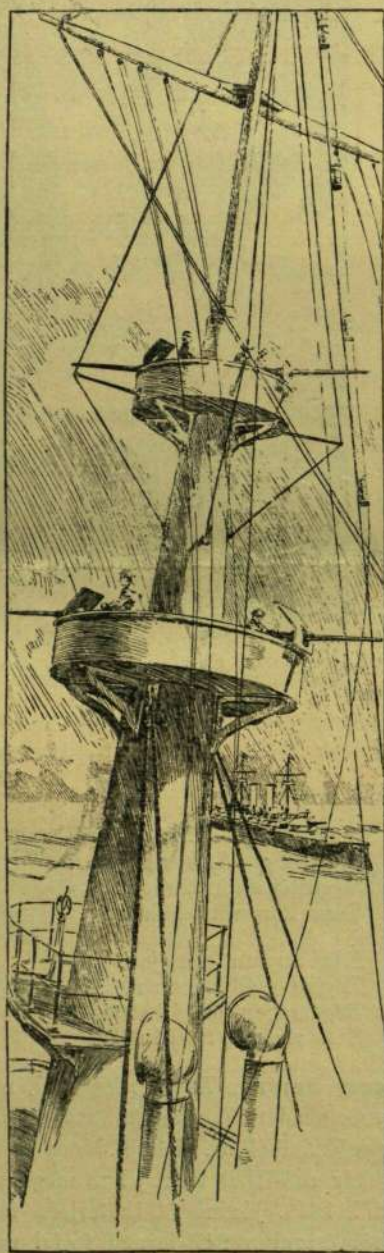
Régi és modern nemzeti nőnevelés, írta Baróczy Kata, ki eleven korrajzot fest néhány lapon a régi, de családias és vallásos nőnevelésről, s mint kérdő jelt állítja mellé a mostani nevelést, mikor a család keresetképesége igyekszik tenni leányait, próbálván megoldani a megélhetés nehézségeit. A füzet külön lenyomat a «Nemzeti Nőnevelés» egyik közelebbi füzetéből.

Singalériák különös czímmel adott ki egy kötetet Mendelényi Béla, a «Tiszántúl» című vidéki lap dolgozójáról. Mit jelent könyve ezime, így magyarázza meg: «Singalériák alatt oly dolgok értendők, a melyek a nyárspolgári mértéken kívül esnek s a melyek épen ezért a szokatlanúság ingerével igyekeznek hatni». Ehhez képest igyekezett összeválogatni azokat a cikkeket, a melyek könyve tíz ívnyi tartalmát teszik. Van a könyvben még amerikai történetek is a magyar földön játszó esetek mellett. Némelyik cikkecske tulajdon-

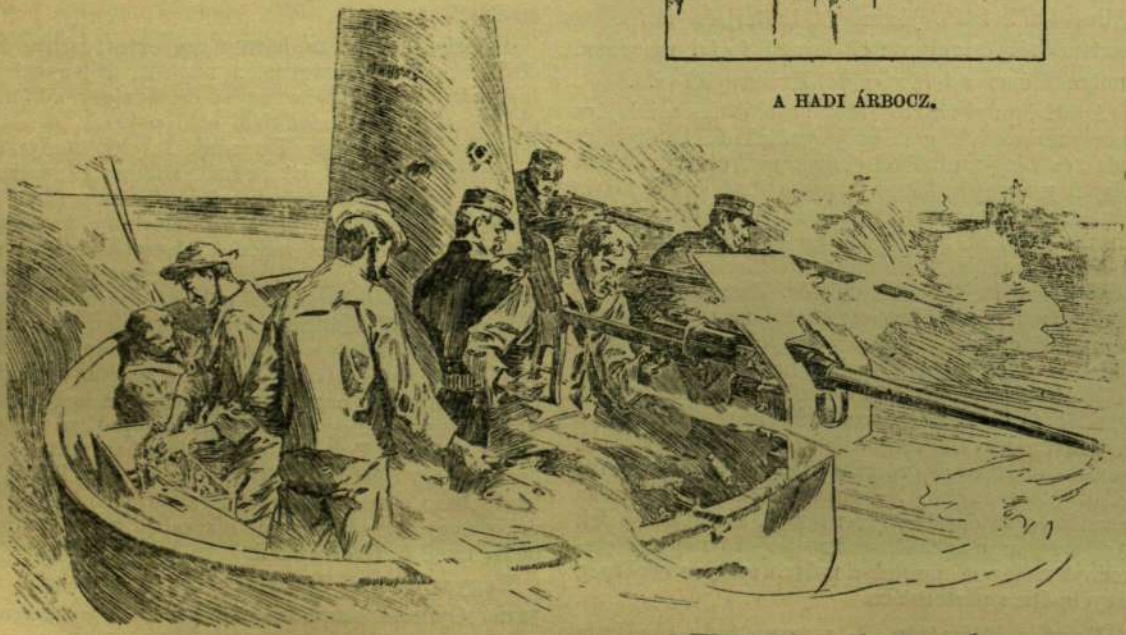
képen csak bővebben elmondott adoma. — A könyv ára két korona.

A fővárosi színházak szünete. Junius közepétől a fővárosi nagy színházak megkezdik a nyári pihenőt, mely augusztus közepéig, az operánál pedig szeptemberig tart. Az operaszínház május 31-ikén tartotta utolsó előadását, a Nemzeti Színház, Nép-színház, Magyar Színház június 15-ikén zártak kaput; a Víg-színház június 19-én csöndesül el. Előadásokat most a szinkörökben tartanak: a Krisztinavárosban, a városligetben (mely épen most jubilált annak emlékére, hogy tíz év előtt tartották benne az utolsó német előadást) és az ó-budai Kisfaludy-színházban.

«Megjötték a huszarak.» Ez a címe Lampérth Géza egyfelvonásos idilljének, melyet Krecsányi társulata hoz legközelebb színre a budai nyári színházban. A poétikus kis apróságot nóta és tánc tarkítja. A dalokhoz Lányi Géza, a népszínház czimbalmosa írt zenét, s Izabella főhercegnőnek ajánlotta, kinek kis leányait czimbalmozni tanítja. A főhercegnő, ki nagyon kedveli a magyar nótát, szívesen fogadta az ajánlást.

A HADI ÁRBOCZ.

TÜZELÉS A HADI ÁRBOCZÓL.

Előfizetési fölhívás.

A «VASÁRNAPI UJSÁG» a legrégibb szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, újabban hetenként egy félívvél bővítve, «A Vasárnapi Ujság regénytára» című állandó szépirodalmi melléklettel jelenik meg, mely, mint a föláp, szintén művészi képekkel van díszítve. — A «Vasárnapi Ujság» a női munkára és divatra vonatkozó képeket és cikkeket is ad, s félvélenként művészi becű nagy kép-mellékletet, összesen több mint ezer képet évenként.

A «Vasárnapi Ujság» társalapja, a most már 44-ik évfolyamában lévő «Politikai Ujdonságok», melyet mint az események há és részrehajlatlan előadóját, valódi hűzágptólónak ismert el a magyar olvasó közönség, a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg, s így e lap, kivált vidéken, hol a postajárás a napi értesülést különben is megnehezíti, a napilapokat is sok tekintetben pótolja. A «Politikai Ujdonságok» állandó ingyen melléklete a «Magyar Gazda» című gazdasági és kertészeti képes lap.

Mind a két lapnak kiegészítőjéül szolgál a «Világkrónika» című képes heti közlöny, mely hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

	egész évre	félévre	negyedévre
A Vasárnapi Ujság	8 frt. — kr.	4 frt. — kr.	2 frt. — kr.
A Világkrónikával együtt	9. 60	4. 80	2. 40
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok	12. —	6. —	3. —
A Világkrónikával együtt	13. 60	6. 80	3. 40
Csupán a Politikai Ujdonságok	5. —	2. 50	1. 25
A Világkrónikával együtt	6. 60	3. 30	1. 65

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia június 13-iki ülését Pauler Gyula elnöke alatt tartotta. Jeles vendége is volt az ülésnek, dr. Schmeding porosz tudós, ki keletre utaztában néhány napot töltött itt s az őz tudóst tudományos köreink nagy figyelembe részesítették.

Az ülés tárgya Mátyás Flórián történetírónak széköfoglaló értekezése volt. A magyaroknak Európában viselt első hadjárataival foglalkozott. Nem tartja igazoltnak az időpontot, melyre Pray, Katona, Kuun Géza gróf s más történetíróink a magyaroknak első, vagyis a bolgárok ellen viselt hadjáratát teszik. Hogy pontos évszámhoz jussunk, végigkutatva az összes egykori nyugati és keleti historikusok idevágó megjegyzéseit, kritikailag csoportosítja az egy mással egyező adatokat, s mindezek alapján arra az eredményre jut, hogy a magyar-bolgár háború csakis 888-ban lehetett s 889-ben, Leo császár uralkodásának negyedik évében ért véget. Az előadót megeléjenzették.

A Kisfaludy-társaság június 15-ikén tartotta Gyulai Pál elnöke alatt nyári utolsó ülését, nagy közönség előtt.

Beóthy Zoltán titkár jelentette, hogy Adán, Szarvas Gábor szülőhelyén e hó 19-ikén leplezik le a jeles nyelvtudós mellszobrát s erre a társaságot is meghívták. A felolvasások sorát Vargha Gyula nyitotta meg, a ki négy költeményt mutatott be: két fordítást és két eredeti verset. Az a fordítások (Rouget de l'Isle: «A fekete párducz» és Sully Prudhomme: «Az est»), mint eredeti költemények («Terzaton» és «A gyermek») tetszést arattak. Herczeg Ferenc egy novelláját olvasta fel «Apa» czímmel, s a közönség tetszéssel fogadta. Kozma Andor «A bor meg a czéger» satirájában elmésen gúnyolja a reklámhűsöket, a kik minden eszközt fölhasználnak arra, hogy a nevüket forgalomba hozzák, s a hírlapokba is belejuttatnak, mert lakomákon, temetéseken mint jelenvontakat sorolják föl.

Sekélyeszü, hű, világszáló
Diszolg, mint örökös jelenvaló
Mennyegzőn, ünneplésen, temetésen

S nagy ébren áll mindig résen,
Hogy benn legyen a neve másnap
A lapban, mely tudósítást ad.
S lám, lám, tud ám nagy dolyfe mellett holmi
Riporternek udvarolni,
Kit persze máskor s háta mögött
Lenéz, mint szegény ördögöt.
Üres díszért a szíve reszket
S mikor kijárt egy kis gomblyuk-keresztet,
Van gondja rá, hogy arról alapos
Közlést is adjon a könyvatos.
Előbb még jelzött nem innak nevéhez,
De olyan szívósan czégeréz,
Hogy végre a jeles hazánkfia
Jelzött olvassa róla Hunnia.

Kozma felolvasása alatt ki-kitört a vidámság, végül pedig megtapsolták a sikerült és találó satírárt. Az utolsó felolvasás Farnos Dezső vendégnek munkája volt, melyet Szász Károly olvasott föl. «Göthe utolsó szerelmei»-ről szól az értekezés, s csak részlete egy nagyobb munkának.

MI UJSÁG?

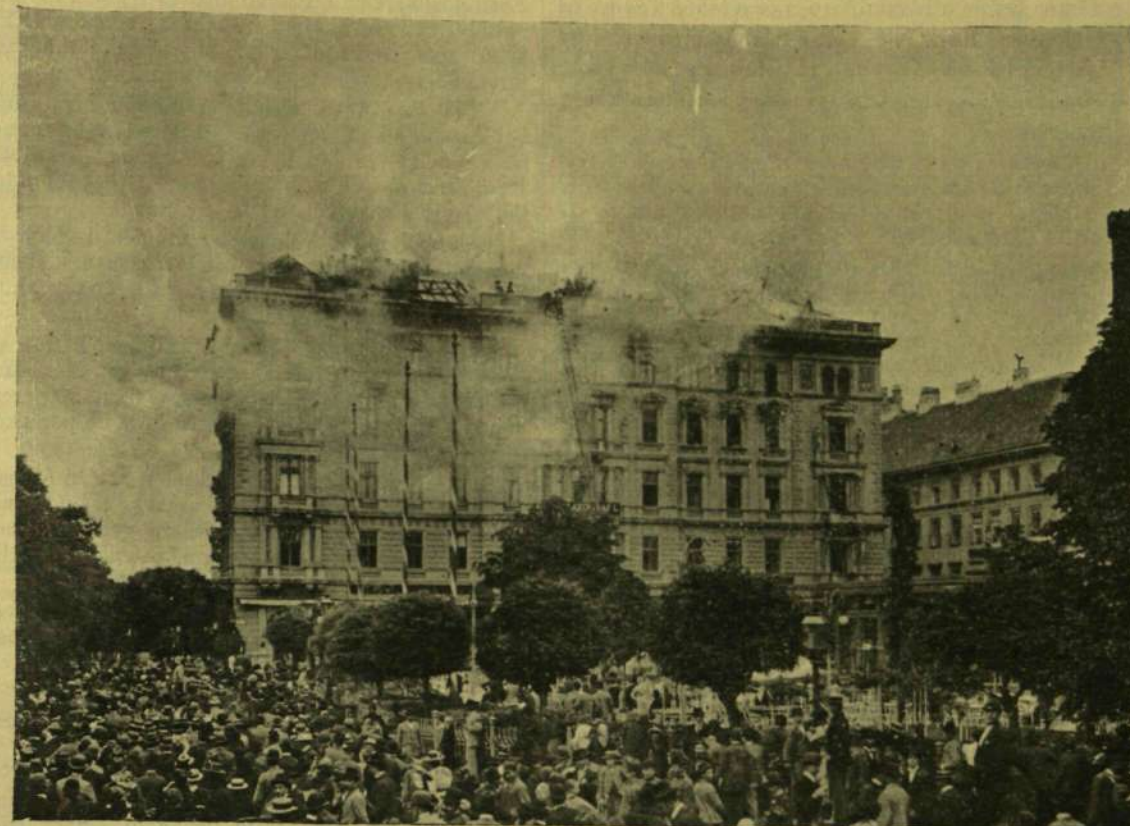
*Lapunk mai számához posta-utalvány van mellékelve, az e hó végén lejáró előfizetések könnyebb teljesítése végett. — Az előfizetés megújításánál sziveskedjenek olvasóink czim-szalagjukból, mely alatt a lapot kapják, egyet a posta-utalvány szelvény hátulsó lapjára fölragasztani, és így küldeni be kiadónk hivatalunknak.

A királyi pár szobra a Park-klubban. A nagy-úri klubok egyik legfényesebbje bizonyára a városligeti Park-Klub, melyet meglátogattak a király, a királyné, a német császár, a főhercegek. A fényűzés, izlés, kényelem egyesül termében. A klub mult évi közgyűlése elhatározta, hogy elkészítteti a király és a királyné bronz mellszobrát s a két szobrot emeleti dísztermében állíttatja föl. Az életnagyságu szobroknak, melyeket Zala György mintázott, ünnepies leleplezése október 10-én fog megtörténni. Az ünnepi beszédeket Vaszary Kolos biboros herceggprimás, Apponyi Albert gróf, Jokai Mór és Szell Kálmán fogják mondani. Bánffy Dezső báró miniszterelnök jelentést tevén a királynak az ünnepies szoborleleplezésről, Ő Felsége azt tudomásul vette s hozzájárulást adta ahhoz, hogy a Park-klub az ünnepre meghívja a főhercegeket és herceggasszonyokat. A Park-klub igazgatósága közel kétezer meghívót fog szétküldeni. Meghívja a királyi ház tagjain kívül a királynál megbízott idegen nagyköveteket és követekeket, a diplomáciai kart és Ausztria és Magyarország notabilitásait.

Szögyény-Marich László berlini nagykövet ezüstlakodalma. A fehérmegyei csóóri kastélyban e hó 14-ikén családi ünnep volt. A monarchia berlini nagykövete, Szögyény-Marich László, kit Vilmos császár kiváló bizalmával tüntet ki minden alkalommal, ülte meg házasságának 25-ik évfordulóját. A nagykövet az ünnepre családi fészkebe haza jött és elvonult, családi körben ülte meg családi életének ünnepét. Udvozetlek azonban minden-honnan érkeztek. Az ünnepi alkalomról híalás és meleghangú udvozló távirattal emlékezett meg a berlini magyar egyesület is, melynek a nagykövet egyik legerősebb támogatója.

Az ünnepely a földszíntett templomban szent misével kezdődött. Szögyény nejevel, három leányával ment a templomba, melyet megtöltött a község ünnepöl ruhába öltözött népe. Mise alatt a nagykövet egyik leánya, Szögyény-Marich Kamilla kisasszony enekelt több egyházi dalt. Istemi tisztelet után a kastélyban megjelent a bíró vezetése alatt a község egész képviselőtestülete, továbbá Fieglér György plebános, Marton Tamás ref. lelkes. A küldetés szónoka Fieglér plebános volt, kinek beszédére a nagykövet rendkívül meleg hangon válaszolt. Az ezüstlakodalom alkalmából az udvozló táviratoknak és leveleknek nagy sokasága érkezett a kastélyba. A német császár táviratában a saját és a császárné nevében gratulált. Udvozló táviratot küldtek még a többi közt Stefánia özyeg trónörökösén, Bánffy Dezső báró miniszterelnök és az összes miniszterek, a német birodalmi kancellár, valamint a berlini kabinet valamennyi tagja, Tisza Kálmán és még számos előkelőség.

Mátyás király szülőháza. Mátyás király szülőháza elhagyatott állapotban van Kolozsvárt, úgy hogy gerendákkal kellett megtámasztani, hogy az összedőléstől megmentsék. Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület a napokban tiszteltgett Radnóti Dezső

Weinwurm fényképe után.

A THONET-HÁZ ÉGÉSE BUDAPESTEN, JUNIUS 15-IKÉN.

vezetése mellett Szvacsina Gézánál, Kolozsvár város új polgármesterénél, s fölkérte a polgármestert az egyesület támogatására s egyuttal arra, hogy a Mátyás király házát, a mely ugys hasznavehetetlen a városra nézve, engedje át az E. K. E. múzeum czéljaira. Az egyesület aztán gondoskodni fog a Mátyás-ház jó karban tartásáról s így ez az érdekes ház továbbra is fennmarad Kolozsvár nevezetességei közt. A polgármester e kérésre kijelentette, hogy már ő is foglalkozott ez eszmével s így annál inkább hajlandó a Mátyás-háznak az E. K. E. múzeum czéljaira átengedését pártolni.

Szent István szobra. Az első magyar király szobrát a budai várban, a Mátyás-templom mellett még az ezredévi ünnepre szeretnék volna fölállítani, de nem sikerült. Szent István király megkoronázásának két esztendő múlva lesz kilencszáz esztendeje. Ezt az évfordulót a herceggprimás a Szent István-társulattal egyetértve azzal óhajtaná megünnepeelni, hogy Szent István király szobrát 1900-ban leplezzék le és pedig a királyi vár kápolnája előtt. A primás e szerint lemondana arról az első tervről, hogy a Mátyás-templomnál a Halászbástyára állítsák a szobrot. A szoborra már kilenczvenháromezer forint van együtt s a Szent István-Társulat a napokban átír a fővároshoz és megindítja a mozgalmat, hogy első királyunk szobrát 1900-ra föl lehessen állítani.

A czirkveniczai László-gyermekmenedékhelyről mai számunkban közölt képek eredetijeit József főherceg Ő Fensége volt kegyes közlés végett átengedni a «Vasárnapi Ujság» számára, melynek szerkesztősége nevében Ő Fenségénél Hermann Antal tanár járt közbe, ki az intézet megnyitó ünnepén is jelen volt Czirkveniczán.

Szemere Bertalan szobra Miskolczon. Borsod-megye már régebben gyűjt arra a kegyetes czélra, hogy jeles fiának, egykori követének, Szemere Bertalan 1848-iki belügyminiszternek érc-szobrát emeljen Miskolczon. Most, a mikor Kossuth művészi szobrát már fölállították, ez sürgető alkalmul szolgált, hogy Borsodmegye közgyűlése a terv megvalósítását elhatározza. Június 14-iki közgyűlésén Tarnay Gyula alispán bejelentette, hogy Szemere szobrára 8000 forint gyűlt össze, s ha a megye a Revitzky-pénztárt is fölhasználná, a szobor fölállítását biztosítva volna. Léonay József, a költő, a megye volt alispánja lelkesen beszélt a szándék mellett, s azt ajánlotta, hogy a Revitzky-pénztárból évenként 2000 fotot használjanak a szoborra, a míg a szükséges 20,000 frt együtt nem lesz. Mindenki tetszéssel fogadta ezt az intérványt. Tarnay alispán végül még hozzá tette, hogy Róna József szobrász, ki Kossuth művészi szobrát készí-

tette, Szemere szobrát is hasonló föltételek és költségek mellett hajlandó elvállalni. Miskolcznak tehát rövid idő múlva másik művészi szobra is lesz, s a nagy idők egyik nemes gondolkozású államférfia iránt szülőhelye lerója a kegyeletet.

Új színház Budán. Budavára is neki indult a változásnak, s kezd modern város lenni, mint testvére, Pest. Régi házi egymás után tűnnek el, s ódon jellege pusztul. Eltűnik a szép Sándor-palota is, melyben most a miniszterelnökség székel. Bom-ladozik, tehát fentartani nem lehet, de a miniszterelnökségnek is nagyobb hely kell, aztán a hatalmas királyi palotával szemközt a régi nagyuri egyemeletes palota kisszerű is volna. Hozzáveszik még a várbeli színházat is, mely egykor karmelita templom volt, s II. József uralkodása alatt, 114 esztendővel ezelőtt alakították át színháznak, természetesen a német múza számára, s nincs is harmincz éve, hogy magyarul játszanak benne. A színházat lebontják, a kormány a telek árát megfizeti. A város ezt a mostani telek értéket szerint 107.347 frtra számítja. Ezzel már fele megvan annak az összegnek, melyből Budán új színház épülhessen, valószínűleg a Krisztinavárosban, mely az új hidak által, a villamos közlekedés kiterjesztésével most oly rohamosan alakul át Budapest villa-városává. Az eskütéri hid elkészültével pedig összekapcsolódik a Belvárossal. Az új színház helye alkalmasint az lesz, a hol most a nyári szinkör áll, csinos park szélén. Alig, hogy a régi színház lebontása határozott alakot öltött, a városi hatósághoz már ajánlat is érkezett, hogy magánvállalkozók fölépítik a színházat.

A kassai új színház. Kassán az új, díszes színház építése már annyira haladt, hogy az ősszel rendeltetésének is átadhatják. A régi színházat a mult nyáron bontották le, s ennek helyén emelkedik az új, mely ezer nézőt fogadhat be.

Egy négyemeletes palota égése a fővárosban. Budapesten gyárak, ipartelepek égése gyakori, de ritka, mikor palota gyúl ki. Egyáltalán a város területén nagyobb tűzvész kevés fordúl elő, részint mert a házakban szigorú felügyeletet tartanak, részint mert a kitiűnőn szervezett tűzoltóság hatalmas oltó szereivel azonnal megjelenik a vész helyén. Június 15-ikén délelőtt megtörtént, hogy a főváros egyik legnagyobb palotájának teteje kigyúlt s egészen leégett. A szokatlan és megdöbbentő látványnak színhelye a pompás Dunapart volt. Itt emlékezik a Thonet-ház, mind a négy oldalról szabadon, négy kapuval, három udvarral, több mellékudvarral. Egy-egy oldalán 26 ablak egy sorjában. Két főhomlokzata közül az egyik a Dunára néz, szembe a királyi palotával, a másik a redout előtti térre,

valamint **fekete, fehér és színes Henneberg**
Selyem 45 król 14 frt 65 krig méterenként — 240
 mikos, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 200
 különböző fajta és 2000 különböző szín és arnyalatban s
 ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztók
 postabér-, vámmentesen és házhoz szállít
Minták postafordultával.
 Magyar levelezés. — Srájkva kétszeres levélbéllyel ragasztan
HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichb
 (cs. és kir. udvari szállító).

Menyasszonyruha-selyem

65 krtól

7537

14 frt 65 krig méterenként — saját gyáraimból —

Z. BÁRDI GABI GRÓFNÉ

Ó népszerűség — olismert fővárosi szépség — legkedveltebb költéseseinkkel!

Satanella-hölgypor
(fehér, rózsás és krém) és
SATANELLA-CRÈME
bőrszépítő és hajfehérítő

A két együttes és külön-külön használható! Annálban különböznek a többi készítményektől, hogy használatát minden időben abban lehet hagyni — a nőiül — hogy a legkisebb foltot vagy ráncot hagyja maga után. Nem mar és ne is ég!

Satanella-hajszesz
mely a hajba lát akkor is megmarad, ha az a legnagyobb melegben következménye; hajnövekedését elősegíti.

Ára 1 forint.

Technikum Altenburg S.-A.
für Maschinenbau, Elektrotechnik und Chemie, Vorbereitung zur Einj.-Freiw.-Prüfung.
Lehrwerkstätte. Programme kostenfrei durch die Direktion. 7751

3526/1898. szám.

Árverési hirdetés.

Az alulírott m. kir. erdőgazgatóság írásbeli versenytárgyalás útján árba bocsátja az erdőgazgatóság kerületében telepítési és mezőgazdasági célokra szánt 6 (hat) év alatt kihasználható erdőterületeken levő, majdnem kizárólag tölgyfánemből álló összes faanyagot tövön az erdőben, még pedig:

1. sz. csoport. A Béga folyón való usztatás jogával, a temesvári és lugosi faraktárak és a bégamenti farakodók használatával kapcsolatosan, valamint a lentnevezett erdőgazgatóságok vágyaiban és rakatjaiban készletben levő tűzfának átvételi kötelezettséggel a német-faceti, szudriási, lugosi, bálincei és kizsetói m. kir. erdőgazgatóságokhoz tartozó, összesen 7655.57 kat. hold erdőterületen álló fakészletet holdankint 104 frt (egyszáznegy forint) 90 kr. kiküldési ár mellett.

2. sz. csoport. A vadászterdói m. kir. erdőgazgatósághoz tartozó 237.38 kat. holdas csernegrázi erdőrezen álló faanyagot, holdankint 106 (egyszázhat) forint 07 kr. kiküldési ár mellett.

3. sz. csoport. A dentai m. kir. erdőgazgatósághoz tartozó opaticzai és omori összesen 783.53 kat. hold területű erdőrezen álló faanyagot, holdankint 311 (háromszázötvenegy) forint 35 kr. kiküldési ár mellett.

Az ívenként 50 kinyi béléggel ellátandó írásbeli zárt ajánlatokban világosan és határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő a tárgyalás alapját képező általános és részletes árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti, a megajánlott holdankinti vételár pedig az ajánlatban számjegyekkel és betűkkel is világosan kiírandó és az ajánlatához és pedig az 1. sz. csoportra vonatkozó ajánlatához 13400 frt — kr., a 2. sz. csoportra vonatkozó ajánlatához 490 frt — kr., a 3. sz. csoportra vonatkozó ajánlatához 4100 frt — kr. kánpénznek, akár készpénzben akár előforduló értékpapirokban, az alulírt erdőgazgatóság házipénztáránál történő letétét igazoló nyugta esatolandó.

Az ílykép kiállított és felsezert ajánlatok folyó évi július hó 14-ik napjának délelőtti 10 órájáig ajánlat a lugosi m. kir. erdőgazgatóság kerületében az 1. sz. (vagy 2. sz. vagy 3. sz.) csoportban kihasználható faanyagokra felirással és az ajánlattevő nevével és lakásának jelzőével ellátott zárt borítékban az alulírott m. kir. erdőgazgatóságnál nyújtandók be.

Megjegyeztetik, hogy:
1. Egy-egy vállalkozó csak egy-egy csoportra versenyezhet, miután több csoport egy vállalkozónak el nem adatik, — chez képest valamely ajánlat csak egy csoportra vonatkozhatik;
2. Utóajánlatok el nem fogadhatók;
3. Oly ajánlatok, melyek az általános és különös árverési és szerződési feltételektől eltérő kikötéseket tartalmaznak, figyelembe vétetni nem fognak;
4. A földmívelési m. kir. Minister magának fenntartja azon jogot, hogy tekintet nélkül az ajánlott árra, az ajánlatokat saját belátása szerint elfogadhatja vagy visszautasíthatja.
5. Az általános és részletes árverési és szerződési feltételek a földmívelésügyi m. kir. ministerium erdészeti főosztályában, az alulírt erdőgazgatóságnál, a dentai, vadászterdói, kizsetói, bálincei, szudriási, német-faceti és lugosi m. kir. erdőgazgatóságoknál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. 7750

Lugoson, 1898. évi május hó 30-án.

M. kir. erdőgazgatóság.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.

A női szépség

emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszta és zairmentes készítmény a 7502

Margit Crème.

Rövid idő alatt szüntet szepőt, májfoltot, pattanást, bőrtörést (mit- és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tőde bájos arczsínit kölcsönöz. Ára 50 kr., nagy 1 forint.

Készítő FÖLDES gyógyszer-tára,
Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapest Király-utca 12.

Magyar királyi államvasutak.

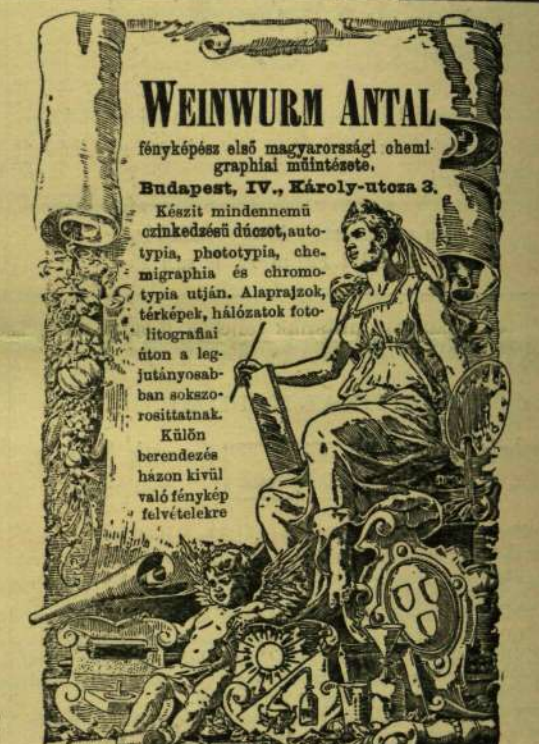
Menetrendmódosítás a mezőtúr-turkevei vonalon.

A mezőtúr-turkevei vonalon közlekedő és jelenleg Mezőtúrról déltől 4 óra 50 perczkor induló 8716 sz. vegyesvonat f. évi június hó 15-étől kezdve csak a Szolnokról déltől 4 óra 33 perczkor induló 610 sz. személyvonatnak megérkezése után, vagyis déltől 5 óra 50 perczkor fog Mezőtúrról indulni, ennél fogva Turkevére 6 óra 30 perczkor fog érkezni.

Budapest, 1898. június 7-én.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

7470

2423 I. sz.

Hirdetmény.

Az alább megnevezett állomásokon elhelyezett cs. és kir. közös hadseregbeli és magyar kir. honvédszolgálatok, intézetek és elszigetelték élelemszükségleteinek bérlet útján való biztosítása iránt nyilvános tárgyalások tartatnak.

A tárgyalások tartatnak												Körülbelüli folyó összszükséglet		Körülbelüli évi folyó szükséglet		Bánatpénz											
mely napon	mely állomás számára	megye	mely csapat számára	mely időtartamra		következő katonai élelemszükségekre nézve										a következő cikkekre											
						naponként			négy havonként		havonként					zab	széna	alomszalma	kenyérre	zabra	szénára	szalmára	fára	kőszénre			
						kenyér	zab	széna	alom- szalma	nyáron	télen																
							adagonként		mértmáza		fa	kőszén	fa	kőszén													
							840	4200	3400	2100	kenyér	kőszén	kenyér	kőszén													
							g	r	a	m	m ³	q	m ³	q	mm.	mm.	forint										
							a	d	a	g	m ³	q	m ³	q													
1898 június 28.	Budapest	Duna jobbpart	Pest-Pilis- Solt- Kis-Kun	cs. és kir. közöshadsereg	1898 szeptember hó 1-től 1899 augusztus hó 31-ig	.	.	.	.	.	23	.	80	.	.	.	.	.	.	270	.						
		Duna balpart				.	.	.	.	29	.	115	.	.	.	.	.	.	.	.							
		Duna jobbpart				.	.	84	84	11	3	.	23	.	.	1042	640	.	.	150	60	360	.				
		Duna balpart				.	.	555	635	159	68	.	270	1000	.	6890	4852	.	.	1000	400	300	.				
1898 július 4.	Szabadka	Bács- Bodrogh	cs. és kir. közöshadsereg	cs. és kir. közöshadsereg		.	.	69	69	58	8	.	61	.	.	856	529	.	.	125	55	75	.				
						Zombor	m. kir. honv.- csapatok	.	.	15	15	25	8	.	15	.	.	183	91	.	.	45	10	60	.		
							cs. és kir. közöshadsereg	.	.	6	6	24	7	.	40	.	.	73	36	.	.	20	6	52	.		
						Kecskemét	Pest-Pilis- Solt- Kis-Kun	m. kir. honv.- csapatok	.	.	10	10	44	9	.	75	.	.	124	77	.	.	20	25	85	.	
1898 július 8.	Székes- fehérvár	Fehér	cs. és kir. közöshadsereg	cs. és kir. közöshadsereg		.	.	426	426	91	4	72	27	473	.	5287	3266	.	.	800	200	40	185				
						Pécs	Baranya	m. kir. honv.- csapatok	.	.	211	211	24	7	.	28	56	.	2582	1290	.	.	450	80	40	20	
								cs. és kir. közöshadsereg	.	.	32	32	56	.	.	.	.	400	375	.	.	80	30	.	.		
						Kaposvár	Somogy	m. kir. honv.- csapatok	.	.	574	574	112	.	93	.	381	.	7124	4400	.	.	1200	240	.	175	
1898 június 28.	Szabadka	Bács- Bodrogh	cs. és kir. közöshadsereg	cs. és kir. közöshadsereg	.	.	37	37	135	17	66	86	310	.	459	283	.	.	90	85	100	110					
					Zombor	Pest-Pilis Solt-Kis-Kun	.	.	.	.	.	30	130	.	.	.	.	.	.	.	150	.					
							Kecskemét	Fehér	.	.	12	12	44	20	.	50	.	143	200	.	.	20	15	65	.		
					Székes- fehérvár	Baranya	m. kir. honv.- csapatok	.	.	18	18	79	20	5	82	50	.	223	138	.	.	30	30	100	10		
1898 július 4.	Kaposvár	Somogy	cs. és kir. közöshadsereg	cs. és kir. közöshadsereg	1898 október hó 1-től	463	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	55	.	.	.	.						
1898 július 8.	Szabadka	Bács- Bodrogh	cs. és kir. közöshadsereg	cs. és kir. közöshadsereg	1898 október hó 31-ig	388	10	.	.	.	.	.	.	.	13	.	45	5	.	.	.						
					Kecskemét	Pest-Pilis Solt-Kis-Kun	791	426	.	.	.	.	.	.	554	.	90	180	.	.	.						
					Székes- fehérvár	Fehér	934	574	.	.	.	.	.	.	747	.	105	245	.	.	.						
					Pécs	Baranya	1181	37	.	.	.	.	.	.	48	.	130	15	.	.	.						
1898 szept. 5.	Szabadka	Bács- Bodrogh	cs. és kir. közöshadsereg	cs. és kir. közöshadsereg	1898 decz. 31-ig	754	18	.	.	.	.	.	.	23	.	85	10	.	.	.							
					Kecskemét	Pest-Pilis Solt-Kis-Kun	463	69	.	.	.	.	.	.	173	.	110	60	.	.	.						
					Székes- fehérvár	Fehér	388	10	.	.	.	.	.	.	26	.	90	10	.	.	.						
					Pécs	Baranya	791	426	.	.	.	.	.	.	1108	.	180	360	.	.	.						
1898 szept. 13.	Kaposvár	Somogy	cs. és kir. közöshadsereg	cs. és kir. közöshadsereg	1898 decz. 31-ig	934	574	.	.	.	.	.	.	1494	.	210	490	.	.	.							
1898 szept. 13.	Szabadka	Bács- Bodrogh	cs. és kir. közöshadsereg	cs. és kir. közöshadsereg	1898 decz. 31-ig	1181	37	.	.	.	.	.	.	96	.	260	30	.	.	.							
					Kecskemét	Pest-Pilis Solt-Kis-Kun	754	18	.	.	.	.	.	.	46	.	170	20	.	.	.						
					Székes- fehérvár	Fehér	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.						
					Pécs	Baranya	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.						
Kaposvár	Somogy	cs. és kir. közöshadsereg	cs. és kir. közöshadsereg	1898 decz. 31-ig	754	18	.	.	.	.	.	.	.	46	.	170	20	.	.	.							

* A kőszén évi szükségletéből a honvéd Ludovika-Akadémia részére 320 mm., a központi honvéd ruhatár részére pedig 500 mm. (egész szükséglet) porosz kőszén minőségben, a többi összes szükséglet pedig salgó-tarjáni kőszén minőségben szállítandó.

** A pécsi honvéd hadapród iskola részére szükséges tüzelőanyagot — u. m. tűzfűz és kőszén — a mennyiben más intézkedés nem tétetné, a vállalatnyertes a szerződés szerű árban szállítani köteles.

A Franklin-Társulat kiadásában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

JÓSIKA MIKLÓS REGÉNYEI

121—124. füzet, új olcsó kiadás.

A MAGYAR KÉNYURAK.

REGÉNY AZ ANJOU-KIRÁLYOK KORÁBÓL.

MÁSODIK KIADÁS.

Ára fűzve 2 frt.

A magyar polgári peres eljárás alaptanai.

(A PERBELI CSELEKVÉNYEK TANA.)

Irta

Dr. MAGYARY GÉZA

kir. jogakadémiai tanár Nagyváradon.

Ára fűzve 3 frt.

A VÉGREHAJTÁSI TÖRVÉNY

(1881. évi LX. törvényzikk)

MAGYARÁZATA.

Irta

Dr. IMLING KONRÁD

kir. ítélőtáblai tanácselnök.

HARMADIK, JAVÍTOTT ÉS BŐVÍTETT KIADÁS.

Ára fűzve 4 frt 80 kr.

UTAZÁS A TENGER ALATT.

REGÉNY.

Irta VERNE GYULA.

Harmadik, egyedül jogosított kiadás. — 107 képpel.

Ára fűzve 1 frt 20 kr. — Vászonskötésben 1 frt 80 kr.

A tárgyalások tartatnak										Bánatpénz															
mely napon	mely állomás és hivatalban	mely állomás számára	megye	mely csapat számára	mely időtartamra		következő katonai élelemszükségletekre néve										Körülbeli folyó évi összeszükséglet	Körülbeli évi folyó szükséglet	a következő cikkekre						
							naponként		négy havonként		havonként		nyáron		télén										
					kenyér	zab	széna	alom- szalma	ágy- szalma	nyáron	télén	fa	kőszén	fa	kőszén										
					adagonként				métermáza		fa	kőszén	fa	kőszén	zab	széna			alomszalma	kenyérre	zab	széna	szalmára	fatra	kőszénre
					840/4200/3400/2100						m ^a	q	m ^a	q	mm.	mm.			forint						
					gramm																				
adag																									
1898 június 28.	A es. és kir. 4. hadtest-hadbiztoság hivatalos helyiségeiben Budapestben (Budán, hadtestparancsnoksági épületben)	Szolnok	Jász-Nagy- Kun-Szol- nok	Cs. és kir. közöshadserége	1898 szept. 1.	1899 aug. 31.	.	.	10	10	46	15	.	66	.	.	124	77	.	.	25	30	80	.	
A jövő évi tábo- rozási időszakra u. m. körülbelül 1899. évi ápril hótól 1899. évi szept. hóig **																									
1898 július 4.		Örkény lő- térrel *	Pest-Pilis- Solt-Kis- Kun		1898 szept. 1.	1899 aug. 31.	.	.	156	156	18	.	.	9	.	.	1936	1196	.	.	300	95	10	.	
Czegléd		.					.	213	213	25	5	.	27	.	.	2643	1632	.	.	420	130	30	.		
Alberti-Irsa		.					.	156	156	18	1	15	2	73	.	1936	1196	.	.	300	95	5	2		
1898 július 8.		Abony	Tolna		Tolna	.	.	156	156	18	4	.	20	.	.	1936	1196	.	.	300	95	30	.		
1898 június 28.		Szolnok	Jász-Nagy- Kun-Szol- nok		.	.	457	457	47	1	50	10	250	.	5671	3633	.	.	860	245	10	9			
1898 július 4.		Örkény lő- térrel *	Pest-Pilis- Solt-Kis- Kun		1898 október 1.	1898 október 31.	381	10	.	.	.	.	.	.	13	.	.	45	5	.	.	.	.		
Czegléd		166					156	.	.	.	.	.	.	203	.	.	18	65	.	.	.	.			
Alberti-Irsa		227					213	.	.	.	.	.	.	277	.	.	25	85	.	.	.	.			
Abony	166	156		.			.	.	.	.	.	203	.	.	18	65	.	.	.	.					
1898 szept. 5.	Szolnok	Jász-Nagy- Kun-Szol- nok	166	156	.	.	.	.	.	.	.	203	.	.	18	65	.	.	.	.					
1898 szept. 9.	Örkény lő- térrel *	Pest-Pilis- Solt-Kis- Kun	1898 nov. 1.	1898 decz. 31.	381	10	.	.	.	.	.	.	26	.	.	90	10	.	.	.	.				
Czegléd	166				156	.	.	.	.	.	.	406	.	.	36	130	.	.	.	.					
Alberti-Irsa	227				213	.	.	.	.	.	.	554	.	.	50	170	.	.	.	.					
Abony	166				156	.	.	.	.	.	.	406	.	.	36	130	.	.	.	.					
1898 szept. 13.	Tolna	Tolna	166	156	.	.	.	.	.	.	.	406	.	.	36	130	.	.	.	.					

Ajánlat az 189.....-án kihirdetett s 189.....-én tartandó tárgyaláshoz.
A letétményezett bányatpénz az ajánlatban részletezendő, a külön borítékon pedig ennek tartalma (készpénz vagy értékpapírok) számokkal és szóval kiírandó.

774

[illegible]

